

ಹರಿದ ಬೆಳುದಿಂಗಳು

ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ.

ನೀನಾಸಮ್ ರಂಗಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕಿಯಾಗಿ ಹಲವು ವರ್ಷ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದ ಕೆ.ಎಸ್. ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಅವರು ನೀನಾಸಮ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಕ್ರಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು; ನೀನಾಸಮ್ ತಂಡದ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವಹಿಸುವುದರಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ, ನೀನಾಸಮ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶಿಬಿರ, ನೀನಾಸಮ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಬಿರಗಳು ಮೊದಲಾದ ಹಲವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕಳೆದ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಕಾಲ ಮರಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದದ್ದು ನೀನಾಸಮ್ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ತುಂಬ ಅಘಾತಕಾರಿಯಾದ ಸಂಗತಿ. ಅವರ ನೆನಪಿಗೆ, 'ಕಾಲದಲೆಯ ಮೇಲೆ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅವರ ಕವನ ಸಂಕಲನವೊಂದನ್ನು ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನವು ಹೊರತರುತ್ತಿದ್ದು ಅದರ ಹಿನ್ನಡಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀನಾಸಮ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿಯೂ ಆಗಿ ಪುನರ್ಮುದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ತನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳುದಿಂಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅದಕ್ಕೆ ಅನ್ವರ್ಥಕವಾದ ಬದುಕನ್ನು ಬದುಕಿದವಳು. ಅದು ಕಾಲೇಜಿನ ತರಗತಿಯಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಕೊಠಡಿಯಾಗಿರಲಿ, ಮದುವೆ ಮನೆಯ ಆವರಣವಾಗಿರಲಿ, ಅಥವಾ ವಿಚಾರಸಂಕಿರಣದ ಸಭಾಂಗಣ ಆಗಿರಲಿ, ಅದು ಚಹಾಪಾನದ ಹರಟೆಯ ಕೂಟವಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಗಂಭೀರ ಚರ್ಚೆಯ ತಾಣವಾಗಿರಲಿ – ಅಲ್ಲಿಗೆ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಬಂದಳೆಂದರೆ ಬೆಳುದಿಂಗಳಿನ ಆಹ್ಲಾದದ ಪ್ರವೇಶವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತನ್ನ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಶ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಿಂದ, ನಿರರ್ಗಳ ಮಾತುಕತೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಯಾರಿಗೂ ನೋವು ಮಾಡದ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಸುತ್ತಲಿನ ಪರ್ಯಾವರಣವನ್ನೇ ಚೈತನ್ಯ

೨

ಗೊಳಿಸಬಲ್ಲವಳಾಗಿದ್ದ ಪೂರ್ಣಿಮಾಳಿಂದ ನಾನು ಮತ್ತು ನನ್ನಂಥ ಹಲವು ಒಡನಾಡಿಗಳು ಪಡೆದದ್ದು ಬಹಳಷ್ಟಿದೆ. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನೊಳಗಿರುವ ಚಲನಶೀಲತೆಯಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನ ಆವರಣವನ್ನೂ ಕೂಡ ಉದ್ದೀಪ್ತಗೊಳಿಸಬಲ್ಲಳು – ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ನನಗೆ ಕಂಡ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ.

ನಾನು ಪೂರ್ಣಿಮಾಳನ್ನು ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಬಲ್ಲೆನಾದರೂ ಅವಳ ಪರಿಚಯ ಸರಿಯಾಗಿ ನನಗಾದದ್ದು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಬಿ.ಎ. ಓದುತ್ತಿದ್ದಾಗ. ಕಾಲೇಜಿನ ಆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಿಮಾಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಆರು ಜನ ಹುಡುಗಿಯರಿದ್ದರೆ, ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನಾಗಿದ್ದ ನನಗೆ ಹುಡುಗಿಯರ ಅಂಥ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವ್ಯಕ್ತ ಸಂಕೋಚವನ್ನು ತನ್ನ ನಿಸ್ಸಂಕೋಚ ನಡವಳಿಕೆಯ ಬೆಳುದಿಂಗಳಿಂದ ತುಸು ದೂರ ಮಾಡಿದವಳು ಪೂರ್ಣಿಮಾಳೇ. ಅದೇ ಬೆಳುದಿಂಗಳೇ, ಆಗ ನಮಗೆ ಕಡೆಯ ಆರು ತಿಂಗಳು ಮೇಸ್ವರಾಗಿ ಬಂದ – ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನೇ ಹೊತ್ತು ಕೂತಿರುತ್ತಿದ್ದ – ಅಶೋಕರನ್ನೂ ಕರಗಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಬಾಳಸಂಗಾತಿಯಾಗಿ ಒಲಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಈಗ ಇತಿಹಾಸ.

... ..

ತಮ್ಮ ಈಚಿನ ಕವನಸಂಕಲನದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕವಿ ವೆಂಕಟೇಶಮೂರ್ತಿಯವರು ಎರಡು ಬಗೆಯ ಕವಿಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ – ಬೇಂದ್ರೆಯವರಂತೆ ಕವಿಯಾಗಿಯೇ ಇರುವವರು ಮತ್ತು ಅಡಿಗರಂತೆ ಕವಿ ಆಗಲು ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವವರು – ಎಂಬ ಅವರ ವರ್ಗೀಕರಣವನ್ನು ನಾನು ಬೇರೆ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ 'ಆದ-ಕವಿ' ಮತ್ತು 'ಆಗುವ-ಕವಿ' ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ, ಈ ಇಂಥ ಎರಡು ಕವಿರೂಪಗಳ ಜತೆಗೆ 'ಆಗಾಗ-ಕವಿ' ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯೂ ಇರುತ್ತದೆಂಬುದು ನನ್ನ ನಿವೇದನೆ. ವೃತ್ತಿಶೀಲ ಕವಿಗಳಲ್ಲದ ಈ ಹವ್ಯಾಸಿಗಳು ಋಷಿಗಾಗಿ ಕಾವ್ಯ ಬರೆಯುವವರು – ಇವರು ಕವಿಯಾಗಿಯೇ ಇರುವವರೂ ಅಲ್ಲ; ಕವಿಯಾಗುವ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವಷ್ಟು ವ್ಯವಧಾನವೂ ಇವರಿಗಿಲ್ಲ; ಆದಾಗ, ಆದಷ್ಟು ಕಾವ್ಯ ಬರೆಯುವ 'ಆಗಾಗ-ಕವಿ'ಗಳು ಇವರು!

ಈ ಕವನಸಂಕಲನದ ಲೇಖಕಿ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಅವರು ಇಂಥ 'ಆಗಾಗ-ಕವಿ' –

ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದೆ. ಹಾಗಂತ, ಇಂಥ ಕವಿಹವ್ಯಾಸಿಗರು ನಿರುಪಯುಕ್ತರೆಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಭಾವಿಸಬಾರದು. ಇವತ್ತಿನ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ – ಪ್ರಾಯಶಃ ಯಾವುದೇ ಕಾಲದೇಶಗಳಲ್ಲಿ – ಇಂಥ ಸಾದಾ ಕವಿಗಳೇ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರೆಂದು ನಾನು ನಂಬುತ್ತೇನೆ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಇಂಥ ಬಹುಕವಿಗಳ ಒಂದು ವಿಶಾಲ ಸಮಾಜಭಿತ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ, ಇನ್ನಾವ ಬಗೆಯ ಮಹತ್ವದ ಕಾವ್ಯ ಕೂಡ ಸೃಷ್ಟಿ ಆಗದಿರಬಹುದು – ಹವ್ಯಾಸಿ ರಂಗಾಸಕ್ತರು ಇಲ್ಲದ ನಾಡೊಂದರಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಇರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೆ?

ಹವ್ಯಾಸಿ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ನಾಟಕಪ್ರಯೋಗಿಗಳ ನನ್ನ ಪರಿಚಯವನ್ನೇ ನೆನಪಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಾದರೆ, ಹವ್ಯಾಸಿ ಕವಿಗಳಿಗೆ ವೃತ್ತಿ ಕವಿಗಳಿಗಿಲ್ಲದ ಕೆಲವು ಅನುಕೂಲಗಳೂ ಶಕ್ತಿಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಈ ಕಿರಿಕವಿಗಳಿಗೆ ಹಿರಿಕವಿಗಳಂತೆ ಸದಾ ಕಾವ್ಯ ಬರೆಯುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕಾದ ಒತ್ತಡ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಮಗೆ ಬೇಕನ್ನಿಸಿದಾಗ, ಅಥವಾ ಬರೆಯದಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲದಂತಾದಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ಬರೆಯಬಹುದಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಅವರಿಗಿದೆ. ನಿಜ, ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತುಡಿತ ಇವರಿಗೆ ಸಹಜವಾದರೂ, ಸದಾ ಕಾವ್ಯದ ಭಾರವನ್ನು ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಸಾಗಬೇಕಾದ ಕಾಯಕ ಬಂಧನ ಇವರಿಗಿಲ್ಲ!

ಈ ಮಾತನ್ನು ತುಸು ತಾತ್ವಿಕ ವಲಯಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿ ಹೀಗೂ ಹೇಳಬಹುದು: ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯ ಬಾಳಲಾರನೆಂಬುದು ಎಷ್ಟು ನಿಜವೋ, ಅನ್ನವೊಂದೇ ಇದ್ದರೂ ಮನುಷ್ಯ ಬದುಕಲಾರನೆಂಬುದು ಅದಕ್ಕಿಂತ ನಿಜ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ, ಕಾವ್ಯವಿಲ್ಲದೆ – ಕಾವ್ಯವೆಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ನಾನಿಲ್ಲಿ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ವಿಶಾಲಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ – ಯಾವ ಮನುಷ್ಯರೂ ಬದುಕಲಾರರು. ನಾವು ತಿನ್ನುವ ಅನ್ನವು ಜೀರ್ಣಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಕರಗಿ ಧೀಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು ನಮ್ಮನ್ನು ಸಮಷ್ಟಿಯ ಅರಿವಿನೆಡೆಗೆ ಪ್ರಚೋದಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಕಾವ್ಯವೇ ಕಿಣ್ಣು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಕಾವ್ಯವಿರುವುದು ಕವಿಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಅದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರದೂ.

ಹೇಳಿದರೆ ತುಸು ದುಬಾರಿ ಮಾತುಗಳಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದಾದ ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಸ್ತಾಪಗಳೂ ಪೂರ್ಣಮಾರ ಈ ಸಂಕಲನದ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನವಿಟ್ಟು ನೋಡಿದಾಗ ಸಾದಾ ಉಡುಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿದ್ದು ಗೋಚರವಾಗುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕೆಲವೇ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಈ ಸಂಕಲನದ ಸಾಲುಗಳಿಂದಲೇ ಮತ್ತುತ್ತೇನೆ:

ಒಳಗಿಳಿದು ಅರಗದ / ನಿಜದರಿವಿನ ಚೂರ್ಣ / ಅನಿಸಿಕೆಗಳ ಚುಟ್ಟು / ಬೂದಿ ಬರಿದೆ

ಸುಟ್ಟು. / ಆದರೆ ಸದಾ ಇರಲಿ ನನಗೆ / ನಿನ್ನ ನೆನಪು ನನ್ನದೇ / ಚಿಪ್ಪಿನಿಂದೊಮ್ಮೆ ಮೈ
ನನ್ನ / ಹೊರಗೆಳೆವ ಸಾಧನ

ಜಿಗಿದಾಗ ಬೀಳುವ ನೆಲದಚ್ಚರ / ಓಡುವಾಗ ಚಾರುವ ಸಂಭವದಚ್ಚರಕ್ಕೆ /
ಸಮಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು / ಅಸಂಭವವೇನಲ್ಲ, / ನೋವು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ /
ಸೋಲಿಗೆ ಶರಣು ಅನಗತ್ಯ, ಅನಪೇಕ್ಷ.

ಸಾವು ನಂತರ ಕೊಳೆಯುವುದು ಪ್ರಕೃತಿ / ಜೀವಂತ ಕೊಳೆಯುವುದು ವಿಕೃತಿ / ಜೀವ
ಕಳೆಯುವ ಕೊಳೆಯಿಸಲು ಬಂದ ನೀನು / ಪಡೆದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತ / ಇರುತ್ತೇನೆ
ತಟಸ್ಥ ಕೋಶಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನುತ್ತ / ಅಂತರ್ಧ್ಯಾನವನ್ನು ನಟಿಸುತ್ತೀಯೆ / ಹಾಕಿ
ಮೋಸದ ಮುಸುಕು / ಕಳೆಯುತ್ತ, ಕಾಯುತ್ತ ರಾತ್ರಿ ಹಗಲು...

ಈ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಓದುತ್ತ, ಇದರ ಪುಟವಿನ್ಯಾಸ ಮಾಡುವಾಗ – ಇಂಥ ಹತ್ತಾರು ಮಾತಿನ ಹೂವುಗಳನ್ನು ನಾನು ಪೂರ್ಣಮಾ ಕಟ್ಟಿದ ಕವನದ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ; ಅವು ಪೂರ್ಣಮಾಳ ಮಾತುಗಳಾಗಿ ನಿಲ್ಲದೆ, ನನ್ನದೇ ಸ್ವಂತ ಮನೋವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಬಡಿದಿಬ್ಬಿಸಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ನನ್ನದೂ ಆಗಬಹುದಾದ ಕಾವ್ಯವೆಂದು ನನಗೆ ಹಲವೊಮ್ಮೆ ಕಂಡು ಕಾಂತಾಸಮ್ಮಿತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದೆ.

... ..

ಪೂರ್ಣಮಾ ಎಂಬ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಳದಿಂಗಳಿಗೆ ಕಾಣಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಹರಿದಿದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ, ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆಪ್ತರಾದ ಅಶೋಕ, ರಾಜಾರಾಮರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣಮಾಳ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಒಡನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಹರಿಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹರಿವ ಈ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನ ತುಣುಕೊಂದನ್ನು ಇಂಥ ಸಂಕಲನದ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಡುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಾವು ಮುಂದಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಪೂರ್ಣಮಾಳನ್ನು ನಮಗೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ – ಅಷ್ಟೇಕೆ, ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವ ಮಾನವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೂ ನಮಗೆ ಬೇಕೆನಿಸುವಷ್ಟು ಕಾಲ ನಾವು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರವು – ಆದರೆ, ನಮ್ಮೊಳಗಿರುವ ಅಂಥದೇ ಬೆಳಕಿನ ರೂಪರೂಪಾಂತರಗಳನ್ನು ನಾವು ಪೂರ್ಣಮಾಳ ನೆನಪಿನಿಂದ ಕಾಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅಂಥ ಕಾಪಿಡುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಚೋದಕವಾಗಲಿ ಎಂಬ ಆಶಯದಿಂದ, ಪ್ರಕಾಶಕನಾಗಿ, ಪೂರ್ಣಮಾಳ ಬಂಧುಮಿತ್ರನಾಗಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ.

...

ಸಾದತ್ ಹಸನ್ ಮಾಂಟೊ

(೧೯೧೨-೧೯೫೫)

ಅವಿಭಜಿತ ಭಾರತದ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖಕ ಸಾದತ್ ಹಸನ್ ಮಾಂಟೋರ ಜನ್ಮ ಶತಾಬ್ದಿಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಾವಿದ್ದೇವೆ. ಮಾಂಟೋ, ಪಂಜಾಬಿನ ಒಂದು ಮುಸ್ಲಿಂ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅಮೃತಸರದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು. ತರುಣರಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಜಗತ್ತಿನ ಮೇರುಕೃತಿಗಳನ್ನು ಉದ್ದುಗನೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದ ಅವರು ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ಲೇಖಕರಾಗಿ ಗಮನ ಸೆಳೆದರು. ಮುಂದೆ ಪತ್ರಕರ್ತರಾಗಿ, ಚಲನಚಿತ್ರ ಲೇಖಕರಾಗಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಮಾಂಟೋ ಇಪ್ಪತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳನ್ನೂ, ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿ ಮತ್ತು ಹತ್ತಾರು ಕಿರುನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ವಿಭಜನೆಯ ಕಾಲದ ಭಾರತದ ಸಂಕಟಗಳ ಮತ್ತು ಸಂಘರ್ಷಗಳ ಒಂದು ಅಸದೃಶ ಚಿತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಂಟೋರ ಕಥನಗಳೇ ಜಗತ್ತನ್ನೆದ್ದವಾಗಿವೆ. ಅವರ ಜನ್ಮ ಶತಾಬ್ದಿಯ ನೆನಪಿಗೆ ಈಗ, ಅವರನ್ನು ಕುರಿತ ಮತ್ತು ಅವರ ಕಥನಸಾಹಿತ್ಯದ ಆಯ್ದ ಪುಟಗಳನ್ನು ಮಾತುಕತೆ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಸಾದತ್ ಹಸನ್ ಮಾಂಟೊ

ಟಿ.ಪಿ. ಅಶೋಕ

ಮಾಂಟೋರ ಕಥನಗಳಿಗೆ ಪೀಠಿಕೆಯಾಗಿ, ಟಿ.ಪಿ. ಅಶೋಕ ಅವರು ಬರೆದ ಎರಡು ಬೇರೆಬೇರೆ ಲೇಖನಗಳಿಂದ ಆಯ್ದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ ಈ ಪರಿಚಯಾತ್ಮಕ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ - ಸಂಪಾದಕ

ಸಾದತ್ ಹಸನ್ ಮಾಂಟೊ (೧೯೧೨-೧೯೫೫) ಆಧುನಿಕ ಉರ್ದೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅತಿಮುಖ್ಯ ಹೆಸರು. ಕಾಶ್ಮೀರಿ ಮೂಲದ ಕುಟುಂಬವೊಂದರಲ್ಲಿ ಪಂಜಾಬದ ಸಮರಲಾ ಎಂಬ ಸಣ್ಣ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅಮೃತಸರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಮುಂದೆ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಜೀವನದ ಹಲವು ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡು ೧೯೪೮ರಲ್ಲಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಲಾಹೋರಿನಲ್ಲಿ ತೀರಿಕೊಂಡ ಮಾಂಟೋ ಅವರ ಬದುಕೇ ಒಂದು ಮಹಾಕಾದಂಬರಿಗೆ ವಸ್ತುವಾಗಬಲ್ಲದು. ತಮ್ಮ ಸೀಮಿತ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯ, ರೇಡಿಯೋ ನಾಟಕ, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಳಿಸಲಾಗದ ಹೆಚ್ಚಿಗುರುತುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿ, ಏಳು ನಾಟಕಗಳ ಸಂಗ್ರಹಗಳು, ಮೂರು ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಕಲನಗಳು ಮತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಮಾಂಟೊ ಅವರ ಬರಹಗಳು ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಹಲವು ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದಗೊಂಡು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಓದುಗರ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಕರ ಆದರಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿವೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಥೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೆಂದು ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಮಾಂಟೊ ಅವರ 'ತೋಬಾ ತೇಕ್ ಸಿಂಗ್' ಎಂಬ ಕಥೆಯಂತೂ ಹಲವು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಅಂಥಾಲಜಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಸಲ್ಮಾನ್ ರಶ್ಹಿಯಂಥವರಿಂದ ಒಂದು ಅಪ್ರತಿಮ ಕಥೆ ಎಂಬ ಶ್ಲಾಘನೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಒಬ್ಬ ಮುಖ್ಯ ಲೇಖಕರನ್ನು ಕುರಿತ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಕಳೆದ ತಿಂಗಳಷ್ಟೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಕಾಡೆಮಿಯಿಂದ 'ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಪಕರು' ಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಉರ್ದೂ-ಪರ್ಶಿಯನ್ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ

ವಾರಿಸ್ ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕೆ.ಹೆಚ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಅವರು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಓದುಗರಿಗೆ ತುಂಬ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಒಂದು ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನೂ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. 'ಭಾರತ ವಿಭಜನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅನಾಗರಿಕ ಕ್ರೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿಸಮನಾದ ಘಟನೆಗಳು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ಬಹು ವಿರಳ' ಎಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಶ್ರೀನಿವಾಸ, 'ರಾತ್ರಿ ಬೆಳಗಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಬ್ಬ ನಾಗರಿಕರು ಕೊಲೆಗಡುಕರಾಗಿದ್ದರು. ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದವರು ಒಬ್ಬರನೊಬ್ಬರು ಕೊಂದರು. ಸ್ನೇಹಿತರು ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನೆ ಕೊಂದರು. ಈ ಹುಚ್ಚುತನವನ್ನು ಯಾರಿಂದಲೂ ಅರ್ಥೈಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಇಡೀ ಜನಸಮುದಾಯಗಳು ಬುದ್ಧಿಸ್ವಾಧೀನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬುದೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಾಬೀತಾಯಿತು. ಹೀಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಈ ಘೋರ ತಂಡವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟ. ಅವನು ರಾಜಕಾರಣಿ ಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬದಲು ರಾಜಕಾರಣದ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬಾ ತಾತ್ಪಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಬರಹಗಾರನಾಗಿದ್ದ. ಅವನ ಹೆಸರೆ ಸಾದತ್ ಹಸನ್ ಮಂಟೊ' ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುನೋಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಮೊದಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾಂಟೊ ಅವರ ಬದುಕು ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಕಥನವಿದ್ದರೆ, ಎರಡನೆಯ ಭಾಗವು ಅವರ ನಾಟಕಗಳು, ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಮತ್ತು ಕಿರುಬರಹಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ. ಮೂರನೆಯ ಭಾಗವು ತುಸು ದೀರ್ಘವಾಗಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಮಾಂಟೊ ಕಥೆಗಳ ವಿವರವಾದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ವಾರಿಸ್ ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಂಟೊ ಅವರ ಬಾಲ್ಯವು ತೀವ್ರವಾದ ಉದ್ದಿಗ್ನತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ಅವರು ಅಂಥ 'ಯಶಸ್ವಿ' ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೇನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರ ಬಹುಮುಖಿ ಅಭಿರುಚಿ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಗಳಿಗೆ ಅವರ ಬಾಲ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಾರಂಭ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿರುಚಿ ಮತ್ತು ಓದಿನ ಗೀಳು ಅಪಾರವಾಗಿತ್ತು. ತುಂಬ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಅವರು ವಿಕ್ಟರ್ ಹ್ಯೂಗೊನ 'ಲಾಸ್ತ್ ಡೇಸ್ ಆಫ್ ದ ಕಂಡೆಮ್ಡ್' ಮತ್ತು ಆಸ್ಕರ್ ವೈಲ್ಡನ ನಾಟಕ 'ವೆರಾ' ವನ್ನು ಉದೂರ್ಣಿ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಅವರು ಪತ್ರಕರ್ತರಾಗಿ ಹಲವು ಕಾಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. ನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ರೇಡಿಯೋ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಉದೂರ್ಣಿ ಶಬ್ದಗಳೊಡನೆ ಆಟವಾಡುವುದು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಹವ್ಯಾಸವಾಗಿತ್ತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 'ಮೂಗಿನ ವೈವಿದ್ಯಗಳು' ಎಂಬ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅವರು 'ನಾಕ್' (ಮೂಗು) ಎಂದು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವ

ಹಲವು ಉದೂರ್ಣಿ ಪದಗಳೊಂದಿಗೆ - 'ಖತರ್ ನಾಕ್' (ಅಪಾಯಕಾರಿ), 'ಶರಮ್ ನಾಕ್' (ಲಜ್ಜೆಗೆಟ್ಟು), 'ಗಮ್ ನಾಕ್' (ವಿಷ್ಣುನಾದ) ಮುಂತಾದ ಪದಗಳೊಂದಿಗೆ ಆಡಿರುವ ಆಟ ತುಂಬಾ ಋಷಿ ಕೊಡುವಂತಿದೆಯಂತೆ.

... ..

ಮಾಂಟೊ ಅವರ ಕಥೆಗಳ ಐದು ಸಂಪುಟಗಳು ಅವರ ಮರಣಾನಂತರ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. 'ತೋಬಾ ತೇಕ್ ಸಿಂಗ್' ಎಂಬ ಅವರ ಕತೆಯೂ ವಿಭಜನೆಯ ಹಿಂದಿನ ತರ್ಕವನ್ನೂ, 'ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಭುತ್ವ' ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೂ ಉಗ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಭಜನೆಯ ಕತೆಗಳಲ್ಲೇ ಇದು ತೀರ ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿಯೂ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಯಾಗಿಯೂ ಇದೆ.

ವಿಭಜನೆಯಾದ ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ, ಇಂಡಿಯಾ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಹೊಸದೊಂದು ಆಲೋಚನೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ. ಜೈಲುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿಕ್ಷಿತರನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ, ಹುಚ್ಚಾಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಹುಚ್ಚರನ್ನೂ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದೇ ಆ ಹೊಸ ಆಲೋಚನೆ. ಹಿಂದೂ ಮತ್ತು ಸಿಖ್ ಹುಚ್ಚರನ್ನು ಇಂಡಿಯಾಕ್ಕೂ, ಮುಸಲ್ಮಾನ ಹುಚ್ಚರನ್ನು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೂ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳು ತಯಾರಾದವು. ಲಾಹೋರಿನಲ್ಲೂ ಒಂದು ಹುಚ್ಚಾಸ್ಪತ್ರೆ ಇತ್ತು. ಇಲ್ಲೂ ಹಿಂದೂ, ಮುಸ್ಲಿಮ್, ಸಿಖ್ ಹುಚ್ಚರಿದ್ದರು. ವಿನಿಮಯದ ಸುದ್ದಿ ಹರಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಈ ಹುಚ್ಚಾಸ್ಪತ್ರೆಯ ಒಳಗೂ ಆತಂಕ, ಗೊಂದಲ, ಸಂದೇಹ, ಅನುಮಾನಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಹುಚ್ಚಾಸ್ಪತ್ರೆಯ ಒಬ್ಬ ನಿವಾಸಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ: 'ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಎಂದರೆ ಏನು?' ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ: 'ಅದು ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿರುವ, ರೇಜರುಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಒಂದು ಸ್ಥಳ.' ಒಬ್ಬ ಸಿಖ್ ಹುಚ್ಚ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸಿಖ್ ಹುಚ್ಚನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ: 'ಸರ್ದಾರ್ ಜೀ, ನಮ್ಮನ್ನು ಯಾಕೆ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕಳಿಸ್ತಾ ಇದಾರೆ? ನಮಗೆ ಅವರ ಭಾಷೆಯೇ ಬರೋಲ್ಲ.' ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ: 'ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿಯರ ಭಾಷೆ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನೀಯರು ಪಿಪಾಚಿಗಳ ಧರ ಒದರ್ತಾರೆ.' ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹುಚ್ಚ 'ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಜಿಂದಾಬಾದ್' ಎಂದು ಎಷ್ಟು ಜೋರಾಗಿ ಕಿರುಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಂದರೆ ಆಯ ತಪ್ಪಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಮೂರ್ಛ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಆ ಹುಚ್ಚಾಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹುಚ್ಚರೇ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ 'ಹುಚ್ಚ' ಎಂಬ ಹಣೆಪಟ್ಟಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಅನೇಕರು ಆ ಹುಚ್ಚಾಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಿಗೆ ವಿಷಯ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗಿತ್ತು. ಮೊಹಮದ್

ಆಲಿ ಜಿನ್ನಾ ಎಂಬುವವನು ಮುಸಲ್ಮಾನರಿಗಾಗಿಯೇ 'ಪಾಕಿಸ್ತಾನ'ವೆಂಬ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರವೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಕೇಳಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲಿದೆ, ಅದರ ಗಡಿಗಳು ಯಾವುವು ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗದೆ ಅವರೂ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ತಾವು ಇಂಡಿಯಾ ದಲ್ಲಿದ್ದೇವೋ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿದ್ದೇವೋ ಎಂಬುದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರು ಇದ್ದ ಹುಚ್ಚಾಸ್ವತ್ತೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿದ್ದಷ್ಟೆ. ತಾವು ಇನ್ನೂ ಅದೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಅದು ಪಾಕಿಸ್ತಾನವಾಗಿದ್ದಾದರೂ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ಬಗೆಹರಿಯದ ಒಂದು ಒಗಟಾಗಿತ್ತು. ಒಬ್ಬ ಹುಚ್ಚನಂತೂ ಒಂದು ಮರವೇರಿ ಕುಳಿತುಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಇಂಡಿಯಾಕ್ಕೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ, ಇದೇ ಮರದ ಮೇಲೆ ವಾಸಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಅರಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇಂಥ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ-ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನೆಗಳ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾಂಟೊ ದೇಶವಿಭಜನೆಯ ಅಸಂಬದ್ಧತೆಯನ್ನೂ, ದುರಂತವನ್ನೂ ಬಯಲು ಮಾಡುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. 'ಹುಚ್ಚ', 'ಹುಚ್ಚು', 'ಹುಚ್ಚಾಸ್ವತ್ತೆ' ಇವೆಲ್ಲ ರೂಪಕಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕತೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೂ ಹಿಗ್ಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಹುಚ್ಚಾಸ್ವತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಷನ್ ಸಿಂಗ್ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ 'ಹುಚ್ಚ' ಇದ್ದಾನೆ. ತೋಬಾ ತೇಕ್ ಸಿಂಗ್ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಅವನು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನೊಬ್ಬ ಅನುಕೂಲಸ್ಥ ರೈತನಾಗಿದ್ದವನು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಿತೆಂದು ಹುಚ್ಚಾಸ್ವತ್ತಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ್ದರು. ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಂತೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಪಾದಗಳು, ಕಾಲುಗಳು ಚಾತುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಸಾತ್ವಿಕ ಸ್ವಭಾವದ ಬಿಷನ್ ಸಿಂಗ್ ಒಬ್ಬ ನಿರುಪದ್ರವಿ; ಸದಾ ಮಾನಿ. ಅವನ ಹಳ್ಳಿ ತೋಬಾ ತೇಕ್ ಸಿಂಗ್ ಎಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದು ಹುಚ್ಚಾಸ್ವತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮೊದಮೊದಲು ಅವನನ್ನು ಆಗಾಗ ನೋಡಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಬಂಧುಗಳು ಗಲಭೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಮೇಲೆ ಈ ಕಡೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿನಿಮಯದ ಸುದ್ದಿ ಹರಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಬಿಷನ್ ಸಿಂಗ್ ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸಲಾರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದು ಈಗಿನ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನದಲ್ಲಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿದೆಯೋ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದು ಈಗ ಒಂದು ಕಡೆ ಇದ್ದು ನಾಳೆ ಎಲ್ಲಿರುತ್ತದೆಯೋ ಯಾರು ಹೇಳಬಲ್ಲರು? ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಯಾವತ್ತೋ ಒಂದು ದಿನ ಈ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಗಳೂ ಅದೃಶ್ಯವಾಗಲಾರವು ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಕೊಡಬಲ್ಲರೇನು? ಆ ಹುಚ್ಚಾಸ್ವತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನೇ 'ದೇವರು' ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡವನೊಬ್ಬ ಇದ್ದ. ತೋಬಾ ತೇಕ್ ಸಿಂಗ್ ಎಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬ ಬಿಷನ್ ಸಿಂಗನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಅವನು ಹೀಗೆ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾನೆ: 'ಅದು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ,

ಹಿಂದೂಸ್ತಾನದಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ತಾನು ಇನ್ನೂ ಯಾವ ಆರ್ಡರನ್ನೂ ಹೊರಡಿಸಿಲ್ಲ.'

ಒಂದು ದಿನ ಅವನ ಹಳೆಯ ಮುಸಲ್ಮಾನ ಸ್ನೇಹಿತ ಫಜಲ್‌ದಿನ್ ಅವನನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದಾಗ ಅವನನ್ನೂ ಬಿಷನ್ ಸಿಂಗ್ ಇದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಫಜಲ್‌ದಿನ್‌ಗೆ ಅಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ: 'ತೋಬಾ ತೇಕ್ ಸಿಂಗ್ ಎಲ್ಲಿದೆ?... ಮೊದಲು ಎಲ್ಲಿತ್ತೋ ಅಲ್ಲೇ ಇದೆ.' ಆದರೆ ಅದು ಹಿಂದೂಸ್ತಾನದಲ್ಲಿದೆಯೋ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿದೆಯೋ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಂದ ಅವನೂ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗುತ್ತಾನೆ.

ವಿನಿಮಯದ ದಿನ ಬಂದೇಬಿಡುತ್ತದೆ. ಹುಚ್ಚರನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲಾಗಿಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೊಂದು ವಿವರಿಸಕ್ಕಾಗದಂಥ ವಿಲಕ್ಷಣ ಪ್ರಹಸನ. ಆ ಹುಚ್ಚರನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ವಾಹನಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬುವುದಕ್ಕೆ ಗಾರ್ಡುಗಳು ಹರಸಾಹಸ ಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೇ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮನ್ನು ಯಾಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದೇ ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. 'ಪಾಕಿಸ್ತಾನ' ಜಿಂದಾಬಾದ್', 'ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಮುರ್ದಾಬಾದ್' ಘೋಷಣೆಗಳು ಮೊಳಗಲಾರಂಭಿಸುತ್ತವೆ. ಬಿಷನ್ ಸಿಂಗನ ಸರದಿ ಬಂದಾಗ ಅವನು ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿನಲ್ಲಿ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಗುಮಾಸ್ತನನ್ನು ತೋಬಾ ತೇಕ್ ಸಿಂಗ್ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿದೆಯೋ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿದೆಯೋ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. 'ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿದೆ' ಎಂದು ಅವನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಬಿಷನ್ ಸಿಂಗ್ 'ತೋಬಾ ತೇಕ್ ಸಿಂಗ್ ಇಲ್ಲಿದೆ' ಎಂದು ಜೋರಾಗಿ ಒದರುತ್ತಾ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಓಡಲಾರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೋಗಲಿ ಪಾಪ ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ದಿನ ಅಲ್ಲೇ ಇರಲು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಮರುದಿನ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಬಿಷನ್ ಸಿಂಗನ - ಇದುವರೆಗೂ ಎಂದೂ ಮಾತೇ ಆಡದಿದ್ದ, ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತಲ್ಲಿ ನಿಂತೇ ಇದ್ದ ಆ ನಿರುಪದ್ರವಿಯ - ಕರುಳು ಇರಿಯುವಂಥ ರೋದನ ಕೇಳಿಬರುತ್ತದೆ. ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ, ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಿಂತೇ ಇದ್ದ ಬಿಷನ್ ಸಿಂಗ್ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನದ ಬೇಲಿ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಬೇಲಿಗಳ ನಡುವಣ 'ಯಾರಿಗೂ ಸೇರದ ಜಾಗ'ದಲ್ಲಿ ಬೋರಲು ಬಿದ್ದಿರುತ್ತಾನೆ. ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೂ ಸೇರದ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಕ್ಕೂ ಸೇರದ ಯಾವತ್ತೂ ತನ್ನದೇ ಆದ 'ತೋಬಾ ತೇಕ್ ಸಿಂಗ್'ನಲ್ಲೇ ಪ್ರಾಣ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

... ..

'ಊರು', 'ಮನೆ', 'ಹಳ್ಳಿ' ಎಂಬ ಸಂಗತಿಗಳು ಮೂರ್ತವಾದವು. 'ದೇಶ', 'ರಾಷ್ಟ್ರ' ಇವೆಲ್ಲೂ ಅಮೂರ್ತ ಕಲ್ಪನೆಗಳು; ಅಮೂರ್ತ ವಿಚಾರಗಳು; ಆಧುನಿಕ ರಾಜಕಾರಣದ

ಉತ್ಪನ್ನಗಳು. ಇವುಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನೂ ಈ ಕತೆ ತನ್ನ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಮುನ್ನೋಟದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಡುವಂತಿದೆ. ಅಮೂರ್ತವಾದ 'ದೇಶಪ್ರೇಮ', 'ದೇಶಾಭಿಮಾನ', 'ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಂಚ ತ್ಯಾಗ', 'ರಾಷ್ಟ್ರ ಭಕ್ತಿ', 'ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿಷ್ಠೆ', 'ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ' ಮುಂತಾದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರನ್ನು ಅವರು ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಊರು ಮನೆಗಳಿಂದ ನಿರ್ದಯವಾಗಿ, ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಒಕ್ಕಲೆಬ್ಬಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉಪಖಂಡದ ವಿಭಜನೆಯಿಂದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನ ತಮ್ಮ ಮನೆ ಮಠಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ವ್ಯಂಗ್ಯದ, ವಿಷಾದದ, ದುರಂತದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ಪಟ್ಟು ಜನ ಇಂದು 'ಅಭಿವೃದ್ಧಿ'ಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಮಾನವೀಯವಾಗಿ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದೊಂದು ಸಹಜ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಂದು ಬಿಂಬಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿದರೆ ಇದೊಂದು ತ್ಯಾಗ ಎಂದು ವೈಭವೀಕರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂದರೆ 'ದೇಶಪ್ರೇಮ', 'ತ್ಯಾಗ', 'ಬಲಿದಾನ'ಗಳನ್ನು ಅಸಹಾಯಕ ಬಡಜನರ ಮೇಲೆ ಹೇರಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 'ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಭುತ್ವ'ದ ಹುಟ್ಟಿನಲ್ಲೇ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿದ್ದ 'ಸ್ಥಳಾಂತರ' ಎಂಬ ಹಿಂಸೆ, ಬಲಾತ್ಕಾರಗಳು ಇಂದು 'ಅಧಿಕೃತ' ವನ್ನಣೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ತೀರಾ ಆತಂಕಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಮಾಂಟೊರಂಥ ಲೇಖಕರು ಕಂಡಿದ್ದ ದುಃಸ್ವಪ್ನ ಇಂದು ನಿಜವಾಗತೊಡಗಿದೆ.

ಮನುಷ್ಯರು ಮುಖ್ಯವಾಗದೆ ಅಮೂರ್ತ ಸಂಕೇತಗಳೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಇಂದಿನ ಅರ್ಥಹೀನ ಹಿಂಸೆಯ ಬೀಜಗಳನ್ನೂ ಮಾಂಟೊ ಅಂದೇ ಕಂಡಿದ್ದರು. ಕೊನೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳೂ, ಅವರ ಚಾತಿ-ಧರ್ಮಗಳೂ ಅಪ್ರಸ್ತುತವೆಂಬಂತೆ, ಆ ವಿವರಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಗೊಳಿಸದೆಯೇ ಕೇವಲ ಹಿಂಸೆಯ ಕರಾಳ ನಗ್ನ ಮುಖವನ್ನು ತೋರುವಂಥ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಕತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಕೆಲವು ಕತೆಗಳಂತೂ ಕೇವಲ ಒಂದೆರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಷ್ಟು ಹ್ರಸ್ವವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮ ಮಾತ್ರ ಎದೆ ನಡುಗಿಸುವಂತಿವೆ. 'ಮಿಷ್ಠೇಕ್' ಎನ್ನುವ ಕತೆ ಹೀಗಿದೆ:

ಚಾಕು ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸೀಳಿ ಪುಚ್ಚವನ್ನು ಹರಿಯುತ್ತ ಪುರಷ ಜನನೇಂದ್ರಿಯವನ್ನೂ ತೆರೆದು ತೋರಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆ ಚಾಕು ಹಿಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಉದ್ಗರಿಸಿದ: 'ಆಯ್ಕೋ ಮಿಷ್ಠೇಕ್ ಆಗಿ ಹೋಯ್ತು!'

'ಅನುಕಂಪ' ಎಂಬ ಕತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

'ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆಯೇ ಕೊಲ್ಲಬೇಡಿ'

'ಆಯ್ತು, ಅವನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೇ ಮಾಡೋಣ. ಅವಳ ಬಟ್ಟೆ ಬಿಚ್ಚಿ ದರದರ ಅಂತಾ ಎಳಕೊಂಡು ಹೋಗಿ.'

'ಅನ್ಯಾಯ' ಎಂಬ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾನ್ಯಾಯಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯ ವೈಪರೀತ್ಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೊಡೆಯುವಂತಿದೆ:

'ನೋಡಿ ಇದು ಭಾರಿ ಅನ್ಯಾಯ. ನೀವು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ದುಡ್ಡು ತೂಗೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲದ ಕೆಲವರ ಕೆಲವರ ಪೆಟ್ಟೋಲ್ ಕೊಟ್ಟೀರ. ಇದ್ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಂಗಡೀನೂ ಸುಡೋಕ್ಕೆ ಆಗಿಲ್ಲ.'

'ವಿರಾಮದ ಸಮಯ' ಎಂಬ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಲೆ-ಸುಲಿಗೆಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲ ವಿರಾಮ ಸಿಗುವ ಪರಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

'ಅವನು ಇನ್ನೂ ಸತ್ತಿಲ್ಲ, ಕುಟುಕು ಜೀವ ಆದ್ರೆ ಇದೆ'

'ಆಯ್ಕೋ, ನನ್ನ ಕೈಲಿ ಆಗೋಲ್ಲಾಪ್ಪ. ಸುಸ್ತಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ.'

ಕೋಮುವಾದಿಗಳಿಗೆ, ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳಿಗೆ, ಉಗ್ರಗಾಮಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯೇ ಗುರಿ; ಅದೇ ಅವರ ಮಾರ್ಗ ಕೂಡ. ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ವಿವೇಕವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಾಗ ನರಕವು ಇಲ್ಲೇ, ತಾನೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಮಾಂಟೊ ಬರೆದ ಕತೆಗಳು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಗಳೂ ಆಗಿವೆ.

...

ಜುಲೈ ೧೬ರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ: ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ನೆನಪು

೨೦೧೨ರ ಜುಲೈ ೧೬ರಂದು, ದಿ. ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ನೆನಪಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿ, ಈ ವರ್ಷ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅಡಿಕೆ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಪತ್ರೆಯವರು 'ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ' ಎಂಬ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಶ್ರೀ ಎಲ್. ಟಿ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಹೆಗಡೆಯವರು ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಅವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಚಾಲನೆಗೊಂಡಿತು.

ಅಂದು ಸಂಜೆ, ನೀನಾಸಮ್ ಈ ವರ್ಷದ ತನ್ನ ಹೊಸ ನಾಟಕ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ರಂಗಕ್ಕೆ ತಂದಿತು - ಭವಭೂತಿಯ 'ಉತ್ತರರಾಮಚರಿತೆ' (ಅನು: ಬನ್ನಂಚಿ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯ) ಕೃತಿಯನ್ನು ಶ್ರೀ ಬಿ.ಆರ್. ವೆಂಕಟರಮಣ ಐತಾಳರು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ್ದರು.

ಅದೇ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ - ನೀನಾಸಮ್ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷ ಸಭೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರಿಗಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡಿತು. ನೀನಾಸಮ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನೆಲೆ-ಭವಿಷ್ಯ ಕುರಿತು ತಮ್ಮ ಮುಕ್ತ ಅಭಿಪ್ರಾಯ-ಟೀಕೆ-ಸಲಹೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಂವಾದವೊಂದನ್ನು ನಡೆಸುವಂತೆ ನೀನಾಸಮ್‌ನ ಹಿತೈಷಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ.ರಾಜಶೇಖರ, ಡಾ. ಜಿ.ಎಸ್. ಸದಾನಂದ, ಶ್ರೀ ಡಿ.ಎಸ್. ನಾಗಭೂಷಣ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ರಘುನಂದನ ಅವರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅವರು ಈ ಸಂವಾದವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟರು; ಅವರ ಮಂಡನೆಗಳ ಬಳಿಕ ನೀನಾಸಮ್ ಸದಸ್ಯರು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸಿದರು.

ಟೋಬಾ ಟೇಕ್ ಸಿಂಗ್

ಸಾದತ್ ಹಸನ್ ಮಂಟೋ
ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ: ಕೆ.ಎಸ್. ಪೂರ್ಣಿಮಾ

ಮಾಂಟೋರ ಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದದ್ದು ಅವರ ಈ ಕಥೆ.
ಹಲವು ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದಗೊಂಡು ನಾಟಕ ಮತ್ತು ತೆರ
ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿರುವ ಈ ಕಥೆಯ ಮೂಲಪಠ್ಯ ಇಲ್ಲಿದೆ.
ಕೆ.ಎಸ್. ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಅವರು ತಮ್ಮ ತರಗತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿಟ್ಟುಕೊಂಡ
ಅನುವಾದವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ - ಸಂಪಾದಕ

ದೇಶವಿಭಜನೆಯಾದ ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಇಂಡಿಯಾ-ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಈ ಎರಡೂ
ದೇಶಗಳ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹುಚ್ಚಾಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಖೈದಿಗಳೊಪಾದಿಯಲ್ಲಿ
ಇರುವ ಹುಚ್ಚರನ್ನು ಕೂಡ ಪರಸ್ಪರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು
ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದವು. ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಹುಚ್ಚರನ್ನು ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೂ, ಹಿಂದು ಮತ್ತು ಸಿಖ್
ಹುಚ್ಚರನ್ನು ಇಂಡಿಯಾಕ್ಕೂ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದಾಯಿತು.

ಅದು ಸಮರ್ಪಕವೋ ಅಲ್ಲವೋ ಅಂತ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟದ ವಿಚಾರ. ಆದರೆ
ಒಂದಂತೂ ನಿಜ, ಎರಡೂ ಕಡೆಯ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅನೇಕ ಸಭೆಗಳನ್ನು
ನಡೆಸಿ ಇಂಥದೊಂದು ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಹಸ್ತಾಂತರದ ದಿನಾಂಕವನ್ನೂ
ಸಾಕಷ್ಟು ಮುತುವರ್ಜಿ ವಹಿಸಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲೇ ತಮ್ಮ
ಕುಟುಂಬದವರು ನೆಲೆಸಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಖೈದಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದರೆ,
ಉಳಿದವರು ವರ್ಗಾವಣೆಗಾಗಿ ಗಡಿಯತ್ತ ಸಾಗಿದರು. ಆದರೆ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ
ಇದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು, ಏಕೆಂದರೆ ಬಹುಪಾಲು ಮುಸ್ಲಿಮರು ಹಾಗೂ ಸಿಖ್ಖರು
ಈಗಾಗಲೇ ಇಂಡಿಯಾಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಹಾಗಾಗಿ ಮುಸ್ಲಿಮೇತರ
ಹುಚ್ಚರನ್ನು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಉದ್ಭವಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ.

೦೪

ಈ ಸಂಗತಿ ಲಾಹೋರ್ ಹುಚ್ಚಾಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದಾಗ ಇದಕ್ಕೆ
ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಏನು ಅಂತ ಇನ್ನೂ ಗೊತ್ತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ
ಕೂಡಲೆ ಅದೊಂದು ಬಿಸಿಬಿಸಿ ಚರ್ಚೆಯ ವಸ್ತುವಾಯಿತು. ಒಮ್ಮೆ ಬೆಂಕಿ
ಉಂಡೆಯಂಥ ಜಮೀನ್ದಾರ್ ಅನ್ನೋ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಓದುವ ಮುಸ್ಲಿಮ್
ಹುಚ್ಚನೊಬ್ಬ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಅಂದರೇನು ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ದೀರ್ಘಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ
ಅಂದ: ಅದು ಈ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿರೋ ಕತ್ತು ಕತ್ತರಿಸೋ ರೇಜರ್‌ಗಳನ್ನು
ತಯಾರಿಸುವಂಥ ಊರಿನ ಹೆಸರು.

ಇಂಥ ಘನವಾದ ಆಲೋಚನೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೇ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಒಬ್ಬ
ಸಿಖ್ ಹುಚ್ಚ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸಿಖ್‌ನನ್ನು ಕೇಳಿದ : ಸರದಾರ್ ಜೀ ನಮ್ಮನ್ನ ಇಂಡಿಯಾಕ್ಕೆ
ಯಾಕೆ ಕಳಿಸ್ತಾರಂತೆ ? ಆ ದೇಶದ ಜನ ಯಾವ ಭಾಷೆ ಮಾತಾಡ್ತಾರೋ ಅದು
ನಮಗೆ ಗೊತ್ತೂ ಇಲ್ಲ.

ಅದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ನಗುತ್ತ - ಆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನದೋರ ಭಾಷೆ ಏನು ಅಂತ
ನಂಗೆ ಗೊತ್ತು. ಈ ಖದೀವರೆಲ್ಲ ತಾವೇ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿಗೆ ದೊಡ್ಡೋರು
ಅಂದೊಂಬಿಟ್ಟಿದಾರೆ - ಅಂದ.

ಒಂದು ದಿನ ಒಬ್ಬ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಹುಚ್ಚ, ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅದೆಷ್ಟು
ಜೋರಾಗಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಜಿಂದಾಬಾದ್ ಅಂತ ಘೋಷಣೆ ಕೂಗಿದನಂತೆ ಅಂದರೆ
ಅವನ ನಿಯಂತ್ರಣ ತಪ್ಪಿಹೋಗಿ ಪ್ರಜ್ಞೆತಪ್ಪಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದನಂತೆ.

ಅಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಏನು ಹುಚ್ಚರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರಂತೂ ಅವರು
ಕೊಲೆಗಡುಕರಾಗಿದ್ದರು ಅನ್ನೋದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ತುಂಬ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರು.

ಅವರನ್ನು ನೇಣಿನ ಕುಣಿಕೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಲು ಅವರ ಮನೆಯವರುಹೇಗೋ
ಅಂತೂ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಆಫೀಸರುಗಳಿಗೆ ಲಂಚ ಕೊಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ
ಇಂಡಿಯಾದ ವಿಭಜನೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಅಂದರೇನು
ಅನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ
ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ,
ಹುಚ್ಚಾಸ್ಪತ್ರೆಯ ಗಾರ್ಡುಗಳು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅನ್ನಬಹುದಿತ್ತು.
ಅವರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಕದ್ದುಕೇಳುವಂಥದ್ದೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಹಮದಾಲಿ ಜಿನ್ನಾ
ಅಂತಲೋ ಅಥವಾ ಖಯಿದ್- ಎ- ಆಜಾಮೋ ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗಾಗಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಅಂತ
ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ದೇಶಾನ ಮಾಡಿದಾರೆ ಅನ್ನೋದು ಕೆಲವರ ಅಂಬೋಣವಾಗಿತ್ತು.

ಹಾಗಂತ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಎಲ್ಲಿದೆ ಅನ್ನೋದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಏನೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಅಲ್ಲಿಯ ಹುಚ್ಚರು ಹಾಗು ಅರಹುಚ್ಚರಿಗೆ ತಾವೀಗ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿದ್ದೇವೋ ಅಥವಾ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿದ್ದೇವೋ ಅನ್ನೋದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಕೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ವಿರೋಧಾದ್ರೂ ಎಲ್ಲಿ? ಅಥವಾ ಅವರು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹಿಂದಿನ ದಿನದವರೆಗೂ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿದ್ದದ್ದು ಹೇಗೆ?

ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬನಂತೂ ಈ ಇಂಡಿಯಾ-ಪಾಕಿಸ್ತಾನ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ-ಇಂಡಿಯಾ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದ್ದನಂದರೆ, ಒಮ್ಮೆ ಕಸ ಗುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದವನು ಆ ಕೆಲಸ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬಿಟ್ಟು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮರ ಹತ್ತಿ ಒಂದು ಕೊಂಬೆಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಇಂಡಿಯಾ-ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಸಮಸ್ಯೆಯಂಥ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ಗಂಟೆ ಮಾತನಾಡಿದ. ಕಾವಲುಗಾರರು ಕೆಳಗಿಳಿಯುವಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದರೆ, ಬದಲಿಗೆ ಅವನು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಕೊಂಬೆ ಮೇಲೇರಿ ಕೂತ. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿದರೆ ಅವನು: 'ನಾನು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲೂ ಇರೋಲ್ಲ, ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲೂ ಇರೋಲ್ಲ. ನನಗೆ ಈ ಮರದ ಮೇಲಿರೋಕೇ ಇಷ್ಟ' ಅಂದ. ಕೊನೆಗಂತೂ ಅವನನ್ನು ಮರದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿಸಿದಾಗ, ಅವನು ತನ್ನ ಸಿಖ್ ಹಾಗು ಹಿಂದು ಗೆಳೆಯರು ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇಂಡಿಯಾಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಖಾತ್ರಿ ತಿಳಿದವನಂತೆ ಅವರನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೀರುಗರೆಯಲು ಆರಂಭಿಸಿದ.

ಎಮ್.ಎಸ್.ಸಿ. ಮಾಡಿರುವ, ಯಾರೊಡನೆಯೂ ಬೆರೆಯದ ಇಡೀ ದಿನ ಒಡಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವ ಒಬ್ಬ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ರೇಡಿಯೊ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಈ ಹೊಸ ಸುದ್ದಿಯಿಂದಾಗಿ ಎಷ್ಟು ವಿಚಲಿತನಾಗಿದ್ದ ಅಂದರೆ ತನ್ನ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನಷ್ಟೂ ಕಳಚಿ, ಗಂಟು ಕಟ್ಟಿ ಒಬ್ಬ ಕಾವಲುಗಾರನ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಬತ್ತಲೆಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಗಾರ್ಡನ್ ಒಳಗೆ ಓಡಿಹೋದ.

ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಲೀಗಿನ ಕಟ್ಟಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತನಾಗಿದ್ದ, ದಿನಕ್ಕೆ ಹದಿನೈದು- ಹದಿನಾರು ಬಾರಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವ ಗಿಳಿ ಹತ್ತಿಸಿಕೊಂಡ, ಚಾನಿಯಟ್ ನ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಹುಚ್ಚನೊಬ್ಬ ದಿಢೀರನೆ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತನ್ನ ಹೆಸರು ಖಾಯಿದ್- ಎ- ಮಹಮದಾಲಿ ಜಿನ್ನಾ ಅಂತ ಸಾರಿಕೊಂಡ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಿಖ್ ಹುಚ್ಚನೊಬ್ಬ ತಾನು ಸಿಖ್ಖರ ಮುಖಂಡ ಮಾಸ್ಪರ್ ತಾರಾಸಿಂಗ್ ಅಂತ ಹೇಳಿಕೊಂಡ. ಇದು ಕೋಮುಗಲಭೆಗೆ ದಾರಿಯಾದೀತೆಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವರನ್ನು

ಅಪಾಯಕಾರಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಹಾಕಿದರು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಹಿಂದು ವಕೀಲನಿಗೆ ಅವನ ಭಗ್ನ ಪ್ರೇಮದಿಂದಾಗಿ ತಲೆ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿತ್ತು. ಅಮೃತಸರ ಇಂಡಿಯಾಕ್ಕೆ ಸೇರತೆ ಅಂತ ಕೇಳಿದಾಗ ಅವನು ತುಂಬಾ ಮಂಕಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ತನ್ನ ಪ್ರೇಮಸಿ ಅಮೃತಸರದಲ್ಲಿರೋದು ಅನ್ನೋದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅವನು ತನ್ನ ಹುಚ್ಚಿನಲ್ಲೂ ಮರೆತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಡಿಯಾನ ಇಬ್ಬಾಗ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಪ್ರೇಮಸಿಯನ್ನು ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿರಿಸಿ ತನ್ನನ್ನ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿರಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವತ್ತು ಅವನು ಎಲ್ಲ ಹಿರಿಕಿರಿಯ ಹಿಂದು ಹಾಗು ಪಾಕಿಸ್ತಾನೀ ಮುಖಂಡರನ್ನು ಬೈದು ಹಾಕಿದ.

ವಿನಿಮಯದ ಸುದ್ದಿ ಹುಚ್ಚಾಸ್ಪತ್ರೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದಾಗ, ಅವನನ್ನು ಅವನ ಪ್ರೇಮಸಿಯ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ ಅಂತ ಅವನ ಗೆಳೆಯರಲ್ಲ ಅವನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿದರು. ಆದರೆ ತನ್ನ ಪ್ರಾಕ್ರೀಸು ಅಮೃತಸರದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ವಾದ್ದರಿಂದ ತನಗೆ ಲಾಹೋರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವ ಉದ್ದೇಶವೇನೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅವನು ಹೇಳಿಕೊಂಡ.

ಅಲ್ಲಿಯ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ವಾರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಆಂಗ್ಲೋ ಇಂಡಿಯನ್ ಹುಚ್ಚರಿದ್ದರು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಇಂಡಿಯಾಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ವಾಪಾಸ್ಸಾಗುತ್ತಾರೆ ಅನ್ನೋದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗಾಬರಿಗೊಂಡು, ಆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಿಡೀ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಗುಸು ಗುಸು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುವುದೋ ಅಂತ ಅವರು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತ ರಾಗಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲೇನಾದರೂ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ವಾರ್ಡ್ ಇರತ್ತೋ ಇಲ್ಲವೋ? ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಬೆಳಗಿನ ಉಪಾಹಾರ ಕೊಡುತ್ತಾರೋ ಅಥವಾ ಆ ಹಾಳು ಇಂಡಿಯನ್ ಚಪಾತಿನೇ ಗತಿಯೋ? ಅಂತ.

ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸಿಖ್ ಹುಚ್ಚ ಕಳೆದ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಇದ್ದ. ಅವನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದದ್ದೇ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಬಡಬಡಿಯಾಗಿತ್ತು: ಊಪರ್ ದಿ ಗುರ್ ಗುರ್... ಇತ್ಯಾದಿ. ಅಲ್ಲಿಯ ಕಾವಲುಗಾರರ ಪ್ರಕಾರ ಅವನು ಈ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ನಿರ್ದೇನೇ ಮಾಡಿಲ್ಲವಂತೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಆತ ಗೋಡೆಗೆ ಒರಗಿರುತ್ತಿದ್ದ ಅನ್ನೋದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಸಮಯ ಅವನು ನಿಂತೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವನ ಕಾಲುಗಳು ಸದಾ ಊದಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವನೇನೂ ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಚೀಚೆಗೆ ಅವನು ಮುಂದಾಗ ಲಿರುವ ಇಂಡಿಯಾ ಹಾಗು ಪಾಕಿಸ್ತಾನೀ ಹುಚ್ಚರ ವಿನಿಮಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ತುಂಬಾ ಗಮನಕೊಟ್ಟು ಕೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದ. ಅವನ

ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ, ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದ: ಊಪರ್ ದಿ ಗುರ್ ಗುರ್... ಇತ್ಯಾದಿ ಅಂತ.

ಆದೇನೇ ಇದ್ದರೂ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ, ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನ ಊರಾದ ಟೋಬಾ ಟೇಕ್ ಸಿಂಗ್ ಅನ್ನುವ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಸರ್ಕಾರ ಹೊರಟು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯದೇ ಸರ್ಕಾರ ರಚನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಟೋಬಾ ಟೇಕ್ ಸಿಂಗ್ ಎಲ್ಲಿದೆ ಅಂತ ಅವನೂ ವಿಚಾರಿಸಲು ತೊಡಗಿದ್ದ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿದ್ದೆಯೋ ಅಥವಾ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿದ್ದೆಯೋ ಅಂತ ಯಾರಿಗೂ ಖಾತ್ರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ನೋಡಿದವರೆಲ್ಲ ಇದುವರೆಗೂ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಿಯಾಲ್‌ಕೋಟ್ ಅನ್ನೋ ಊರು ಈಗ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿದೆ ಅಂತ ಕೇಳಿದಾಗ ಇನ್ನಷ್ಟು ಗೊಂದಲಗೊಂಡರು. ಈಗ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿರುವ ಲಾಹೋರಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗುತ್ತೆ ಅಂತ ಯಾರೇ ಊಹಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದರೂ ಯಾವ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದರೂ ಅದು ಇಂಡಿಯಾಕ್ಕೆ ಸೇರಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅದಲ್ಲದೆ ಇಡೀ ಇಂಡಿಯಾ ಬೇಕಾದರೂ ಪಾಕಿಸ್ತಾನವಾಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅಥವಾ ಯಾವತ್ತಾದರೂ ಒಂದು ಇಂಡಿಯಾ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಗಳೆರಡೂ ಭೂಪಟದಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಯವಾಗಲೂಬಹುದೇನೋ.

ಆ ಮುದುಕನ ತಲೆಗೂದಲು ಹೆಚ್ಚೂ ಕಡಿಮೆ ಪೂರ್ತಿ ಉದುರಿ ಹೋಗಿದ್ದು, ಅವನ ಗಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಿದ್ದ ಅರೆಬರೆ ಕೂದಲಿನಿಂದಾಗಿ ನೋಡಲು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದ್ದು ಭೀತಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅವನು ನಿರುಪದ್ರವಿಯಾಗಿದ್ದ, ಅಲ್ಲದೆ ಎಂದೂ ಯಾರ ಜೊತೆಗೂ ಜಗಳಕ್ಕಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯ ಹಿರಿಯ ಕಾವಲುಗಾರರ ಪ್ರಕಾರ ಅವನು ಟೋಬಾ ಟೇಕ್ ಸಿಂಗ್ ನ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀಮಂತ ಜಮೀನ್ದಾರನಾಗಿದ್ದವನು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಹುಚ್ಚನಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಅವನ ಮನೆಜನ ಅವನನ್ನು ಸರಪಳಿಗಳಿಂದ ಬಂಧಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಂದಿದ್ದರು. ಅದಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳು ಉರುಳಿದ್ದವು.

ಅವನನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಲು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಜನ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈ ಕೋಮು ಗಲಭೆ ಆರಂಭವಾದಂದಿನಿಂದ ಅವರು ಬರುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು. ಅವನ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರು ಬಿಷನ್ ಸಿಂಗ್ ಅಂತಾಗಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಟೋಬಾ ಟೇಕ್ ಸಿಂಗ್ ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನೆಂಥ ವಿಸ್ಮೃತಿಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ವಾರ ತಿಂಗಳು ಯಾವುದೆಂದಾಗಲೀ, ತಾನು ಅಲ್ಲಿರುತ್ತ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದವು ಅನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಭೇಟಿಯ ದಿನದ ಬಗ್ಗೆ ಅವನಿಗೆ ಅರಿವಿದ್ದಂತೆ ಅವತ್ತು ತಾನೇ ಸೋಪು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಸ್ನಾನ

ಮಾಡಿ, ತಲೆಗೂದಲಿಗೆ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಬಾಚಿ, ಶುದ್ಧವಾದ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಈ ಭೇಟಿಯ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಏನೂ ಮಾತನಾಡದೆ ಕೇವಲ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅರಚುತ್ತಿದ್ದ: 'ಊಪರ್ ದಿ ಗುರ್ ಗುರ್..' ಇತ್ಯಾದಿ.

ಅವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಂದು ಬಿಟ್ಟಾಗ ಅವನ ಮಗಳನ್ನೂ ಎಳೆ ಮಗುವಾಗಿದ್ದಳು. ಈಗವಳು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷದ ಚಂದದ ಹುಡುಗಿ. ಅವಳು ಅಗಾಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವನೆದುರಿಗೆ ಕುಳಿತು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವನಿದ್ದ ವಿಚಿತ್ರ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವಳದ್ದೂ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖವಾಗಿತ್ತು ಅಷ್ಟೇ.

ಈ ಇಂಡಿಯಾ-ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಬಗೆಗಿನ ಮಾತುಕತೆಗಳು ಆರಂಭವಾದಂದಿನಿಂದ ಅಲ್ಲಿದ್ದವರ ಬಳಿ ಹೋಗಿ, ಟೋಬಾ ಟೇಕ್ ಸಿಂಗ್ ಎಲ್ಲಿದೆ ಅಂತ ಕೇಳುವುದೊಂದು ಹವ್ಯಾಸವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು ಅವನಿಗೆ. ಆದರೆ ಅದು ಯಾರಿಗೂ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದೇ ಇದ್ದದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ಉತ್ತರ ಸಿಗುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಜತೆಗೆ ಅವನನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡುವುದೂ ನಿಂತುಹೋಗಿತ್ತು. ಈಗ ಆತ ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಉದ್ವಿಗ್ನನಾಗಿದ್ದ, ಹಾಗೇನೆ ಕುತೂಹಲಗೊಂಡಿದ್ದ. ಅವು ಭೇಟಿಯ ದಿನ ಸಮೀಪಿಸಿದಾಗ ಅವನನ್ನು ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಸುಪ್ತಪ್ರಚ್ಛಿಯೂ ಅವನ ಕೈ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು.

ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಮನೆಜನ, ಅವರು ತನಗೆ ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಉಡುಗೊರೆಗಳು, ಅವರು ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರೀತಿ-ಕಾಳಜಿಗಳು ಇದೆಲ್ಲದರ ನೆನಪು ತುಂಬಾ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಟೋಬಾ ಟೇಕ್ ಸಿಂಗ್ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿದ್ದೆಯೋ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿದ್ದೆಯೋ ಅನ್ನೋದನ್ನು ಅವರು ತನಗೆ ಖಂಡಿತಾ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ಅಂತ ಅವನು ನಂಬಿದ್ದ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ತನ್ನ ಮನೆಯಿದ್ದಂಥ ಟೋಬಾ ಟೇಕ್ ಸಿಂಗ್ ಊರಿಂದಲೇ ಬಂದಿದಾರೆ ಅಂತಲೂ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದ.

ಅಲ್ಲಿರುವ ಹುಚ್ಚನೊಬ್ಬ ತಾನು ದೇವರು ಅಂತ ಸಾರಿದ. ಟೋಬಾ ಟೇಕ್ ಸಿಂಗ್ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿದ್ದೆಯೋ ಅಥವಾ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿದ್ದೆಯೋ ಅಂತ ಬಿಷನ್ ಸಿಂಗ್ ಅವನನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕೇಳಿದಾಗ ಅವನು ಹೇ ಹೇ ಅಂತ ನಗುತ್ತ, 'ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಇದುವರೆಗೂ ನಾವು ಯಾವುದೇ ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಅದು ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ' ಅಂತ ಅಂದ.

ಆಗ ಬಿಷನ್ ಸಿಂಗ್ ಆತ ಅಗತ್ಯವಾದ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ ತನ್ನ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಂತೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡ. ಆದರೆ ಆ 'ದೇವರು' ಅನ್ನುವವನು ಇನ್ನಾವುದೇ ತುರ್ತಾದ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನು

ನಿರಾಶೆಗೊಂಡ. ಕಡೆಯದಾಗಿ ಅವನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದ, : ಊಪರ್ ದಿ ಗುರ್ ಗುರ್...

ಅವನು ಏನು ಹೇಳಬೇಕು ಅಂತ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಅಂದರೆ, 'ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳಿಗೆ ನೀನು ಉತ್ತರಿಸೋಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ನೀನು ಮುಸ್ಲಿಮ್ ದೇವರು. ನೀನೊಬ್ಬ ಸಿಖ್ ದೇವರಾಗಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು' ಅಂತ. ಈ ಹುಚ್ಚರ ವಿನಿಮಯ ವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ದಿನ ಮೊದಲು ಬಿಷನ್ ಸಿಂಗ್ ನ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಗೆಳೆಯನೊಬ್ಬ ಕಳೆದ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಕಾಣಲು ಟೋಬಾ ಟೇಕ್ ಸಿಂಗ್ ನಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ.

ಬಿಷನ್ ಸಿಂಗ್ ಅವನನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಗ ಕಾವಲುಗಾರ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದ, 'ಇವನು ನಿನ್ನ ಗೆಳೆಯ ಫಜಲ್ ದೀನ್. ಅಲ್ಲಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನ ನೋಡೋಕೆ ಬಂದಿದಾನೆ'.

ಬಿಷನ್ ಸಿಂಗ್ ಫಜಲ್ ದೀನ್ ನತ್ತ ನೋಡಿ ಏನೋ ಗೊಣಗುಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದ. ಫಜಲ್ ದೀನ್ ತನ್ನ ಗೆಳೆಯನ ಭುಜದ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು, 'ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿನಗೆ ಸುದ್ದಿ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು ಅಂತ ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ಅಂದ್ಯೊಂಡಿದ್ದೆ. ನಿನ್ನ ಮನೆಯವರೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿದಾರೆ, ಎಲ್ಲರೂ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಇಂಡಿಯಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಕೈಲಾದ ಸಹಾಯ ಮಾಡ್ಲೆ. ನಿನ್ನ ಮಗಳು ರೂಪ್ ಕೌರ್...' ಅನ್ನುತ್ತಾ ಹಿಂಜರಿದು, 'ಅವಳೂ... ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇಮವಾಗಿದ್ದಾಳೆ' ಅಂದ. ಬಿಷನ್ ಸಿಂಗ್ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ, ಫಜಲ್ ದೀನ್ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತ, 'ನಿನ್ನ ಮನೆಯವರಿಗೆ ನೀನು ಕ್ಷೇಮವಾಗಿದೀಯೆ ಅನ್ನೋದನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ತಿಳಿದುಕೋ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ನೀನು ಇಂಡಿಯಾಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ತೀಯೆ. ನಾನು ನಿನಗಿನ್ನೇನು ಹೇಳಿ, ಭಾಯಿ ಬಲಬೀರ್ ಸಿಂಗ್, ಭಾಯಿ ವಧವಾ ಸಿಂಗ್ ಹಾಗೇನೇ ತಂಗಿ ಅವುತ್ ಕೌರ್ಗೆಲ್ಲ ನನ್ನ ನೆನಪುಗಳನ್ನ ತಿಳಿಸು. ಭಾಯಿ ಬಿಬಿರ್ ಸಿಂಗ್‌ಗೆ ಹೇಳು - ದೇವರ ದಯದಿಂದ ಫಜಲ್ ದೀನ್ ಚೆನ್ನಾಗಿದಾನೆ ಅಂತ. ಅವನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಎರಡು ಎಮ್ಮೆಗಳು ಕೂಡ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇವೆ. ಅವೆರಡೂ ಕರುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿವೆ. ದುರಾದೃಷ್ಟ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆರುದಿನಗಳ ನಂತರ ಸತ್ತು ಹೋಯ್ತು. ಅದಲ್ಲನನಗೆ ನೆನಪಾಗತ್ತೆ ಅಂತ ಹೇಳು, ಜತೆಗೆ, ನನ್ನಿಂದ ಏನಾದ್ರೂ ಆಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ನಂಗೆ ಬರೆದು ತಿಳಿಸೋಕ್ಕೆ ಹೇಳು' ಅಂತ ಹೇಳಿ, 'ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ನಿನಗಾಗಿ ಮನೆಯಿಂದ ಈ ಅಕ್ಕಿ ಚುರುಮುರಿ ತಂದಿದೀನಿ ತಗೊ' - ಅಂದ.

ಬಿಷನ್ ಸಿಂಗ್ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯ ಕಾವಲುಗಾರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, 'ಟೋಬಾ ಟೇಕ್ ಸಿಂಗ್ ಎಲ್ಲಿದೆ ?' ಅಂತ ಕೇಳಿದ.

'ಎಲ್ಲಿದೆ ಅಂದ್ರೆ ? ಎಲ್ಲಿರಬೇಕೋ ಅಲ್ಲೇ ಇದೆ.'

'ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿದೆಯೋ ?'

'ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ... ಅಲ್ಲಲ್ಲ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿದೆ.'

ಆನಂತರ ಇನ್ನೇನನ್ನೂ ಹೇಳದೆ ಬಿಷನ್ ಸಿಂಗ್, 'ಊಪರ್ ದೀ ಗುರ್ ಗುರ್...' ಅಂತ ಗೊಣಗುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದ.

ಈ ನಡುವೆ ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಸಿದ್ಧತೆಗಳೆಲ್ಲ ಬೇಗಬೇಗ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡವು. ಎರಡೂ ಕಡೆಯ ಹುಚ್ಚರ ಹೆಸರುಗಳ ಪಟ್ಟಿಗಳು ಈ ಎರಡೂ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡುವೆ ವಿನಿಮಯವಾಗಿ, ವರ್ಗಾವಣೆಯ ದಿನಾಂಕವೂ ನಿಗದಿಯಾಯಿತು.

ಒಂದು ಕಡುಚಳಿಗಾಲದ ಸಂಜೆ, ಒಂದು ಹಾಗು ಸಿಖ್ ಹುಚ್ಚರನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಬಸ್ಸುಗಳು, ಪೋಲೀಸ್ ಮತ್ತಿತರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು, ಲಾಹೋರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇಂಡಿಯಾ ಹಾಗು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ನಡುವಿನ ಗಡಿ ಭಾಗವಾದ ವಾಘಾದತ್ತ ಹೊರಟವು. ಈ ವಿನಿಮಯದ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯೋಜನೆಗೊಂಡ ಎರಡೂ ಕಡೆಯ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಭೇಟಿಯಾಗಿ ದಾಖಲೆ ಪತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದ ನಂತರ ವರ್ಗಾವಣೆ ಆರಂಭಗೊಂಡಿತು.

ಬಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಆ ಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ, ಅವರನ್ನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವುದೇ ಒಂದು ಪ್ರಯಾಸದ ಕೆಲಸವಾಯಿತು. ಕೆಲವರಂತೂ ಹಾಗೆ ಹೊರಡುವುದಕ್ಕೇ ನಿರಾಕರಿಸಿದರು. ಹೇಗೋ ಅವರನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದರೆ, ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡಲು ತೊಡಗಿದರು. ಕೆಲವರಂತೂ ಪೂರ್ತಿ ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಮೈಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ಬೇರೆಯವರು ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಯತ್ನವೆಲ್ಲವೂ ಅವರು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ತಾವು ತೊಟ್ಟ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹರಿದು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ನಿಷ್ಫಲವಾಗಿದ್ದವು. ಕೆಲವರು ಜೋರಾಗಿ ಬೈಯುತ್ತಲೋ ಅಥವಾ ಹಾಡುತ್ತಲೋ ಇದ್ದರು. ಕೆಲವರಂತೂ ವಿಪರೀತ ಅಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಷ್ಟೋ ಹೊಡೆದಾಟಗಳು ಶುರುವಾದವು.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲವೋ ಗೊಂದಲ. ಮಹಿಳಾ ಹುಚ್ಚರನ್ನು ಸಹ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಗಲಾಟೆ ಇನ್ನೂ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಚಳಿಯಿತ್ತು.

ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಹುಚ್ಚರಿಗೆ ಆ ಇಡೀ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬ ವಿರೋಧವಿದ್ದಂತಿತ್ತು. ತಮ್ಮನ್ನ ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಿಸಿ,

ಬಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಈ ಅಪರಿಚಿತ ಜಾಗಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಅನ್ನುವುದು ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವೇ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ 'ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಚಿಂದಾಬಾದ್' ಹಾಗೇನೇ 'ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಮುದಾಫಬಾದ್' ಅನ್ನುವ ಘೋಷಣೆಗಳು ಕೇಳಿಬಂದವು. ಜತೆಗೇ ಗುದ್ದಾಟಗಳೂ ಆರಂಭವಾದವು. ಬಿಷನ್ ಸಿಂಗ್ ಹೊರಬಂದಾಗ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿನಲ್ಲಿ ದಾಖಲು ಮಾಡಲು ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದಂತಹ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಅವನು, 'ಟೋಬಾ ಟೇಕ್ ಸಿಂಗ್ ಎಲ್ಲಿದೆ? ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲೋ? ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲೋ?' ಅಂತ ಕೇಳಿದ.

'ಪಾಕಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ' ಅಂತ ಆತ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ನಗುತ್ತ ಉತ್ತರಿಸಿದ. ಬಿಷನ್ ಸಿಂಗ್ ಕೂಡಲೆ ಓಡಿ ಹೋಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನಾದರೂ ಪಾಕಿಸ್ತಾನೀ ಗಾರ್ಡುಗಳು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಗಡಿಯಾಚೆಗಿರುವ ಇಂಡಿಯಾದತ್ತ ತಳ್ಳಲು ನೋಡಿದರು. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನು ಅಲುಗಾಡಲಿಲ್ಲ. 'ಇದು ಟೋಬಾ ಟೇಕ್ ಸಿಂಗ್' ಅಂತ ಸಾರುತ್ತ, 'ಊಪರ್ ದೀ ಗುರ್ ಗುರ್ ... ಟೋಬಾ ಟೇಕ್ ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತೆ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ' ಅಂದ. ಟೋಬಾಟೇಕ್ ಸಿಂಗ್ ಈಗಾಗಲೇ ಇಂಡಿಯಾಕ್ಕೆ ಸೇರಿಹೋಗಿದೆ ಅಥವಾ ಸದ್ಯದಲ್ಲೇ ಸೇರೋದರಲ್ಲಿದೆ ಅಂತ ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದರೂ ಅದು ಅವನ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪ್ರಭಾವವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಗಾರ್ಡುಗಳು ಅವನನ್ನು ಆಚೆ ಸರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಕೈಬಿಟ್ಟರು. ಅವನು ಆ ನೋ ಮಾನ್ಸ್ ಲ್ಯಾಂಡಿನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಬಾತುಹೋದ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಊರಿಕೊಂಡು ಒಬ್ಬ ದೈತ್ಯನ ಹಾಗೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟ. ಅವನೊಬ್ಬ ನಿರುಪದ್ರವಿ ಮುದುಕನಾದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಇಂಡಿಯಾದೊಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಯಾರೂ ಮುಂದೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಇರಲು ಬಿಟ್ಟು ವಿನಿಮಯದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಕತ್ತಲಾವರಿಸಿತು.

ಕಳೆದ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ನಿಂತುಕೊಂಡೇ ಕಳೆದ ಬಿಷನ್ ಸಿಂಗ್, ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೊದಲು, ಜೋರಾಗಿ ಕಿರುಚಿ, ಎರಡು ಕಡೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವನತ್ತ ಧಾವಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದ.

ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆಯ ಮುಳ್ಳು ಬೇಲಿಯಾಚೆ ಇಂಡಿಯಾ ಇದ್ದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಮುಳ್ಳುಬೇಲಿಗಳಾಚೆ ಪಾಕಿಸ್ತಾನವಿತ್ತು. ಅವೆರಡರ ನಡುವೆ, ಏನೂ ಹೆಸರಿಲ್ಲದ ಜಾಗದಲ್ಲಿತ್ತು ಟೋಬಾ ಟೇಕ್ ಸಿಂಗ್.

•••

ಮಾಂಟೋ ಕಂಡ ಹಿಂಸೆ: ಸಾದತ್ ಹಸನ್ ಮಾಂಟೋನ 'ವಿಭಜನೆ'ಯ ಶಬ್ದ ಚಿತ್ರಗಳು

ಅನುವಾದ : ಕೆ. ಫಣಿರಾಜ್

ಸಾದತ್ ಹಸನ್ ಮಾಂಟೋನ ಹಲವು ಕಥನಗಳು ಕೆಲವೇ ವಾಕ್ಯಗಳ ಪುಟ್ಟ ಶಬ್ದಚಿತ್ರಗಳು. ಅಂಥ ಕೆಲವು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನವು ೨೦೦೩ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ 'ಹೇ ರಾಮ್: ಭಾರತದ ಆತ್ಮ ಬಿಟ್ಟೇದ ಕಥನ' (ಸಂಪಾದಕ: ನ. ರವಿಕುಮಾರ) ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಯ್ದು ಪುನರ್‌ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದೇವೆ - ಸಂಪಾದಕ

ಸಿಹಿ ಸುದ್ದಿ

xxx... xxx... ಭಾರತದ ಅಮೃತಸರ, ಗ್ವಾಲಿಯರ್, ಹಾಗೂ ಬಾಂಬೆ ಷಹರುಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ಗಾಂಧಿಯ ಸಾವಿನ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಿಹಿ ಹಂಚುತ್ತಿರುವ ವರದಿಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ... xxx... xxx...

(ಅಸೋಸಿಯೇಟೆಡ್ ಪ್ರೆಸ್)

•••

ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೆ ಆಹ್ವಾನ

ಆ ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಇಟ್ಟಾಗ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಅಂಗಡಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಮುಂದೆ ಹಾಕಲಾಗಿದ್ದ ಬೋರ್ಡುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾದವು. ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ 'ಇಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಾಗೂ ರಿಪೇರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಕಲ ಸಾಮಾನುಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ' ಎಂದು ಬರೆದಿತ್ತು.

ಎಚ್ಚರ

ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೂ ನಡೆದ ಕೊಸರಾಟ-ಸೆಣೆಸಾಟ ನಂತರ ಮನೆಯ ಮಾಲೀಕನನ್ನು ಹೊರಗೆಳೆದು ತಂದು, ಒಂದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅವನು ತಕ್ಷಣ ಮೇಲೆದ್ದು, ತುಂಬ ಘನತೆಯಿಂದ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಮೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಜಾಡಿಸಿಕೊಂಡು, ತೋರು ಬೆರಳನ್ನು ಅಡಿಸುತ್ತ ಗಲಭೆಕೋರರಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು:

‘ನೀವು ಬೇಕಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಜೀವ ತೆಗೆಯಿರಿ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಹಣಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕುವ ದುಸ್ಸಾಹಸ ಮಾಡಿದರೆ ಪರಿಣಾಮ ನೆಟ್ಟಿಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಚೋಕೆ!’

•••

ಶಾಶ್ವತ ರಜೆ

‘ಹಿಡಿಯಿರಿ, ಹಿಡಿಯಿರಿ, ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಿಡಬೇಡಿ’

ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದ ನಂತರ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಾಯಿತು. ಇನ್ನೇನು ಕೊಚ್ಚಿ ಹಾಕಬೇಕು ಎಂದಿರುವಾಗ ಅವನು ನಡುಗುವ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗಲಾಚಿದ ‘ದಮ್ಮಯ್ಯ, ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡಿ, ನೋಡಿ... ನಾನು... ರಜೆಯನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಮನೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ.’

•••

ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ

‘ನಾನು ಅವನ ಗಂಟಲಿನ ಮೇಲೆ ಚೂರಿ ಇಟ್ಟು ತುಂಬ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅವನ ಕೊರಳು ಕತ್ತರಿಸಿದೆ.’

‘ಹಾಗೇಕೆ ಮಾಡಿದೆ?’

‘ಹಾಗೆಂದರೇನು?’

‘ಅಲ್ಲ, ಅವನನ್ನು ಆ ರೀತಿ ಯಾಕೆ ಕೊಲ್ಲಬೇಕಿತ್ತು?’

‘ಯಾಕೆಂದರೆ ನನಗೆ ಹಾಗೆ ಕೊಲ್ಲುವುದರಲ್ಲೇ ಖುಷಿಯಪ್ಪ’

‘ಕತ್ತೆ ನೀನು. ಒಂದೇ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಅವನ ರುಂಡ ಹಾರಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಹೀಗೆ’ ಕೊಲೆಗಡುಕನನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೊಲೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

•••

ಮೋಸ

ಇಬ್ಬರು ಗೆಳೆಯರು ಸೇರಿ, ಅವರೆದುರು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದ ಹತ್ತು-ಹನ್ನೆರಡು ಹುಡುಗಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡರು. ನಲವತ್ತೆರಡು ರೂಪಾಯಿ ತೆತ್ತು ಅವಳನ್ನು ತಮ್ಮ

ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಕರೆ ತಂದರು. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬ ಅವಳ ಜೊತೆ ಆ ರಾತ್ರಿ ಕಳೆದ. ನಂತರ ಅವಳ ಹೆಸರೇನು ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಅವಳ ಉತ್ತರದಿಂದ ಇವನು ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದು ಬಡಬಡಿಸಿದ ‘ಆದರೆ ಮಾರಿದವರು ನೀನು ಇನ್ನೊಂದು ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವಳು ಎಂದರಲ್ಲ?’

‘ಅವರು ನಿಮಗೆ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದರು’ ಎಂದಳು ಆಕೆ.

‘ಸೂಳೆ ಮಕ್ಕಳು ಮೋಸ ಮಾಡಿದರು! ನಮ್ಮ ವರನ್ನೇ ನಮಗೆ ಮಾರುವುದು ಅಂದರೆ ಏನು, ನಮ್ಮ ಹಣ ವಾಪಾಸು ಪಡೆಯಲೇಬೇಕು’ ಎಂದು ಅವನು ಚೀರಿದ.

•••

ಸಭ್ಯಸತ್ಕಾರ

ಗಲಭೆಕೋರರು ರೈಲನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಬೇರೆ ಮತಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿ ಕೊಚ್ಚಿಹಾಕಿದರು. ಇದು ಮುಗಿದ ನಂತರ, ಉಳಿದ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ಹಾಲು, ಹಣ್ಣು, ಸಿಹಿತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸತ್ಕರಿಸಿದರು. ರೈಲು ಹೊರಡಲು ತಯಾರಾದಾಗ, ಕೊಲೆಗಡುಕರ ನಾಯಕ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಬೀಳ್ಕೊಡುಗೆ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ.

‘ಪ್ರೀತಿಯ ಸಹೋದರ, ಸಹೋದರಿಯರೇ, ನಿಮ್ಮ ರೈಲು ಬಂದು ತಲುಪುವ ಸಮಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಖಾತ್ರಿ ಇರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ, ಇದ್ದುದರಲ್ಲೇ ತಮ್ಮನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲ ಎಂದು ವಿಷಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದ್ದೂರಿಯಾದ ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಆಶಯವಾಗಿತ್ತು.’

•••

ದೃಢನಿರ್ಧಾರ

‘ಎಂತಹ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದರೂ ನಾನು ಸಿಖ್ಖನಾಗಿ ಮತಾಂತರಗೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧನಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕ್ಷೌರದ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ವಾಪಸು ಕೊಡಿ.’

•••

ಸಕ್ಷಮ ಉಸ್ತುವಾರಿ

ಒಬ್ಬ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನು ‘ಈತ ನಮ್ಮ ವನೇ’ ಎಂದು ಪರಿಚಯಿಸಿ, ಮಿಲಿಟರಿ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದ ಜನರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಜೊತೆ ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಿಲಿಟರಿಯವರ ಮನ ಒಲಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಫಲನಾದ.

ಒಂದಷ್ಟು ದೂರ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದ ನಂತರ, ಯಾವುದನ್ನು ತನ್ನ ಮತವೆಂದು

ಹೇಳಿದ್ದನೋ ಆ ಮತಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತಹ ಹೆಸರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ಸ್ನೇಹಿತ 'ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಅವಘಾಟಗಳು ಸಂಭವಿಸಿವೆಯೋ' ಎಂದು ಚೊತೆಗಿದ್ದ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕೇಳಿದ. 'ಅಂತಹುದೇನೂ ಇಲ್ಲ, ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇರುವ ವಸತಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮತಗಟ್ಟೆವರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದವನೊಬ್ಬನನ್ನು ಗುಂಡು ಹೊಡೆದು ಕೊಲ್ಲಲಾಗಿದೆಯಷ್ಟೆ' ಎಂದು ಸೈನಿಕರು ಹೇಳಿದರು.

ಭಯಗ್ರಸ್ತನಾದ ಆತ 'ಮತ್ತೇನಾದರೂ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

'ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಮೂವರು ಹುಚ್ಚು ಲೌಡಿಯರ ಹೆಣಗಳು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇರುವ ಕಾಲುವೆಯಲ್ಲಿ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದವಷ್ಟೆ.'

ಸೈನಿಕರ ನ್ಯಾಯಪರತೆ ತಿಳಿದರೆ, ಹೆದರಿ ಕಂಗಾಲಾಗುತ್ತಿರುವ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ ಬಂದೀತು ಎಂದೆಣಿಸಿ, ಇವನನ್ನು ಚೊತೆಗೆ ಕರೆತಂದ ವ್ಯಕ್ತಿ. 'ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆದರೂ ಮಿಲಿಟರಿಯವರು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ?' ಎಂದು ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕೇಳಿದ.

'ಛೇ, ಛೇ ಎಲ್ಲ ಅವರ ಸಕ್ಷಮ ಉಸ್ತುವಾರಿಯಲ್ಲೇ ನಡೆದಿರುವುದು' ಎಂದರು. ಸೈನಿಕರು.

•••

ಹಾರ

ಗುಂಪು ಹಠಾತ್ತನೆ ಎಡಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿತು. ಅಲ್ಲಿ, ಲಾಹೋರಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹಿಂದು ಸಮಾಜ ಸೇವಕ ಸರ್ ಗಂಗಾರಾಮ್ ಹಾಲುಗಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಮೆ ಅವರುಗಳ ಕೆಂಗಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿಮೆಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ಡಾಂಬರ್ ಬಳಿದ. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಅಲ್ಲೇ ಚಪ್ಪಲಿಗಳ ಹಾರ ಒಂದನ್ನು ಹೆಣೆದು, ಇನ್ನೇನು ಆ ಮಹಾಪುರುಷನ ಪುತ್ಥಳಿಯ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಂದೂಕುಗಳನ್ನು ಝಳಪಿಸುತ್ತ ಪೊಲೀಸರು ಬಂದರು. ಗೋಲಿಬಾರ್ ಮಾಡಿದರು. ಚಪ್ಪಲಿಯ ಹಾರ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದವನಿಗೆ ಗುಂಡು ತಾಗಿತು. ಅವನನ್ನು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಸರ್ ಗಂಗಾರಂ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಶುಶ್ರೂಷೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದರು.

•••

ದಯಾಳುಗಳು

'ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಕೊಲ್ಲಬೇಡಿ, ದಮ್ಮಯ್ಯ.'

'ಪಾಪ, ಅಂಗಲಾಚುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಬಿಡ್ರೆಯ್ಯ. ಅವಳ ಬಟ್ಟೆ ಎಲ್ಲ ತೆಗೆದು ಉಳಿದ ಹುಡುಗಿಯರ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಬಿಡಿ.'

•••

ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆಯ ಕ್ರಮ

ಮೊದಲನೆಯ ಘಟನೆ ಓಣಿ ತುದಿಯ ಚಹದ ಗೂಡಂಗಡಿಯ ಎದುರು ನಡೆಯಿತು. ಅಲ್ಲೊಬ್ಬ ಪೇದೆಯನ್ನು ಕಾವಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಎರಡನೆಯದು, ಮರು ದಿನ ಸಂಜೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇರುವ ಅಂಗಡಿಯ ಬಳಿ ನಡೆಯಿತು. ಪೇದೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಡ್ಯೂಟಿಗೊಂದು ಕಳಿಸಿದರು.

ಮೂರನೆಯದು, ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ದೋಬಿ ಅಂಗಡಿ ಎದುರು ನಡೆಯಿತು.

ಪೇದೆಯನ್ನು ಕೊಲೆ ನಡೆದ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕಾವಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. 'ಮುಂದಿನ ಡ್ಯೂಟಿ ಎಲ್ಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬಿಡಿ ಸಾರ್' ಎಂದು ಪೇದೆ ಕೇಳಿದ.

•••

ಮಿಸ್ಟೇಕ್

ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಶಿಸ್ತಾಗಿ ಬಗೆದು, ನೇರವಾಗಿ ಬೆನ್ನೆಲುಬಿನ ಪಕ್ಕದಿಂದ ಹಾಯುವ ಭರದಲ್ಲಿ ಚೂರಿಯು ಪೈಚಾಮದ ಲಾಡಿಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿತ್ತು. ಚೂರಿ ಹಾಕಿದವ ಆ ಕಡೆ ಒಂಚೂರು ಕಣ್ಣು ಹಾಯಿಸಿದವನೇ ಬೇಜಾರಿನಲ್ಲಿ 'ಛೇ! ಮಿಸ್ಟೇಕ್' ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸಿದ.

•••

ಒಪ್ಪ ಓರಣ

ರೈಲು ನಿಂತಿತ್ತು.

ಬಂದೂಕು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡವರು ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರು. 'ಯಾರಾದರೂ ತುರಕರು ಇದ್ದಾರೋ?' ಎಂದು ರೈಲಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಯಾಣಿಕರನ್ನು ಕೇಳಿದರು.

'ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ' ಎಂದರು ಅವರು. ಒಬ್ಬ ಏನೋ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಬಾಯ್ಬಿಡದವನು, ಮನಸ್ಸು ಬದಲಾಯಿಸಿದವನಂತೆ ಸುಮ್ಮನಾದ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಮಚ್ಚುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ನಾಲ್ಕು ಜನ ರೈಲಿನ ಕಿಟಕಿಗೆ ಮುಖ ಹಚ್ಚಿ 'ಯಾರಾದರೂ ತುರಕರು ಇದ್ದಾರೋ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಹಿಂದೆ ಬಾಯಿ ತೆರೆಯಲು ಹೋಗಿ ಸುಮ್ಮನಾಗಿದ್ದವನು, ಈ ಸಲ 'ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಪಾಯಿಖಾನೆಯಲ್ಲಿರಬಹುದೇನೋ ನೋಡಿ' ಎಂದ.

ಆ ಜನ ರೈಲಿನ ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ, ಪಾಯಿಖಾನೆ ಬಾಗಿಲಿನ ಚಿಲಕ ಮುರಿದು ಒಬ್ಬ 'ತುರಕ'ನನ್ನು ಹೊರಗೆಳೆದರು.

'ಅವನ ಕುತ್ತಿಗೆ ಹಾರಿಸಿರೋ' ಎಂದು ಮಚ್ಚು ಹಿಡಿದವರಲ್ಲೊಬ್ಬ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟು.

'ಬುದ್ಧಿ ನೆಟ್ಟಿಗಿದೆಯ ನಿನಗೆ! ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿರುವ ಈ ಡಬ್ಬಿಯನ್ನು ಹೊಲಸು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವೆಯಾ? ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್ ಮೇಲೆ ಎಳೆದೊಯ್ದು ಅವನನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿಹಾಕಿ' ಎಂದ ಅವನ ಜೊತೆಗಾರ.

...

ದೇವರು ದೊಡ್ಡವನು

ಮೋಜಿನ ಸಂಜೆ ಕೊನೆಯಾಯಿತು. ಎಳೆ ಪ್ರಾಯದ ನಾಚ್‌ವಾಲಿಯ ಗಿರಾಕಿಗಳೆಲ್ಲ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಜಾಗ ಖಾಲಿ ಮಾಡಿದರು; ನಾಚ್‌ವಾಲಿಯ ವಹಿವಾಟನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮುದುಕ 'ದೇಶ ವಿಭಜನೆಯ ನಂತರ, ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಈ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದೆವು. ಆದರೆ ದೇವರು ದೊಡ್ಡವನು! ಇಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದ' ಎಂದು ಮೆತ್ತಗಿನ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಕರುಣೆಯನ್ನು ನೆನೆದ.

...

ಸಮಾಜವಾದ

ಅವನು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಸಾಮಾನು ಸರಂಜಾಮುಗಳನ್ನು ಲಾರಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಊರಿನ ಕಡೆ ಹೊರಟಿದ್ದ.

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಜನರ ಗುಂಪೊಂದು ಅವನ ಲಾರಿಯನ್ನು ಅಡ್ಡ ಹಾಕಿತು. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿದ್ದವನೊಬ್ಬ ಲಾರಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ್ದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಆಸೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿ 'ನೋಡ್ರಯ್ಯ! ಎಷ್ಟೊಂದು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ' ಎಂದ.

'ಇಲ್ಲ, ಈ ಸಾಮಾನುಗಳೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಸ್ವಂತದವು' ಎಂದು ಆ ವಸ್ತುಗಳ ಮಾಲೀಕ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಂಡ.

'ಗೊತ್ತು ಬಿಡಯ್ಯ' ಎಂದು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವರು ನಗೆಯಾಡಿದರು.

'ಈ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಿಡಕೂಡದು. ಈತ ಲಾರಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಒಬ್ಬ ದರೋಡೆಕೋರ' ಎಂಬ ಕೂಗು ಗುಂಪಿನಿಂದ ಎದ್ದಿತು.

...

ದಗಲ್ಯಾಜಿ

'ನೋಡು, ಇದು ಮಹಾ ಮೋಸ. ನೀನು ಕಲಬೆರಕೆ ಪೆಟ್ರೋಲನ್ನು ಬ್ಲ್ಯಾಕ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ರೇಟಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮಾರಿದ್ದೀಯ. ಈ ದರಿದ್ರ ಪೆಟ್ರೋಲಿನಿಂದ ಒಂದು ಅಂಗಡಿಯನ್ನೂ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ ಮಾಡಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ.'

...

ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ಸಮಯ

'ನೋಡು, ಅವನಿನ್ನೂ ಸತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಒಂದಿಷ್ಟು ಜೀವ ಇದೆ'

'ಇನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಆಗುವುದಿಲ್ಲಪ್ಪ. ತೀರ ಸುಸ್ತಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ.'

...

ನಸೀಬು

ಕೆಟ್ಟ ನಸೀಬು ಅಂದ್ರೆ ಇದೇ ಕಣ್ಣೆ. ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟರೂ ಕೊನೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಈ ದರಿದ್ರ ಡಬ್ಬಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಏನಿತ್ತು ಗೊತ್ತೆ ಮಾರಾಯ್ತೆ! ಹಂದಿ ಮಾಂಸ!

...

ಕೃತಘ್ನರು

'ಎಂಥ ಕೃತಘ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರವಯ್ಯ ಇದು! ನಾನು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಐವತ್ತು ಹಂದಿಗಳನ್ನು ಈ ಮಸೀದಿಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದೆ. ಏನು ಬಂತು? ಮಾಂಸ ಖರೀದಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬೇ ಒಬ್ಬ ಗಿರಾಕಿ ಇಲ್ಲ ನೋಡಿ! ಆಚೆ ದೇಶದ ಸಂಗತಿ ಗೊತ್ತೇನು? ಹಂದಿ ಮಾಂಸ ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಜನ ಮಂದಿರಗಳ ಮುಂದೆ ಸಾಲುಗಟ್ಟಿ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ!'

ತಪ್ಪನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿದರು

'ಯಾರು ನೀನು?'

'ನೀನು ಯಾರು?'

'ಹರ ಹರ ಮಹದೇವ್, ಹರ ಹರ ಮಹದೇವ್!'

'ಹರ ಹರ ಮಹದೇವ್!'

'ನೀನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು ನಿಜ ಎಂದು ನಂಬಲು ಪ್ರಾರಾಭೆ ಏನಿದೆ?'

'ಪುರಾವೆ ಬೇಕೆ? ನನ್ನ ಹೆಸರು ಧರಂಚಂದ್, ಇದು ಹಿಂದುಗಳು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಹೆಸರು ತಾನೆ'

‘ಈ ಪುರಾವೆ ಯಾತಕ್ಕೂ ಸಾಲದು’
 ‘ಸರಿಯಪ್ಪ, ನಾನು ಚತುರ್ವೇದಗಳನ್ನು ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.
 ಬೇಕಾದರೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿ’
 ‘ನಮಗೆ ವೇದ-ಗೀದ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಗಟ್ಟಿ ಪುರಾವೆ ಬೇಕು.’
 ‘ಇನ್ನೆಂತಹ ಪುರಾವೆ ಕೊಡಬೇಕು?’
 ‘ನಿನ್ನ ಪ್ಯಾಂಟ್ ಬಿಚ್ಚು’
 ಪ್ಯಾಂಟನ್ನು ಕಳಚಿದ್ದೇ ದೊಡ್ಡ ಗಲಾಟೆ ಶುರುವಾಗಿ ‘ಕೊಲ್ಲಿ, ಕೊಂದು ಹಾಕಿ
 ಇವನನ್ನು’ ಎಂಬ ಚೀರಾಟ ಕೇಳಿ ಬಂತು.
 ‘ತಡೆಯಿರಿ... ದಯವಿಟ್ಟು ಶಾಂತರಾಗಿ... ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸಹೋದರ...
 ಭಗವಂತನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಬಂಧು’
 ‘ಹಾಗಾದರೆ ಯಾಕೆ ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯ?’
 ‘ನಾನು ಹಾಯ್ದು ಬಂದ ಪ್ರದೇಶ ಶತ್ರುಗಳ ಸುಪರ್ದಿನಲ್ಲಿತ್ತು. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ
 ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ... ಈ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಜರೂರಿತ್ತು.
 ಇದೊಂದೇ ನಾನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪು. ಬೇರೆಲ್ಲ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ನಾನು ಹಿಂದುವೇ’
 ‘ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಆಗಿರುವ ತಪ್ಪನ್ನು ಸರಿ ಮಾಡಿ’
 ಧರಂಚಂದ್‌ನನ್ನು ಖತಂ ಮಾಡಿ ತಪ್ಪನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲಾಯಿತು.

...

ಪವಾಡ ಪುರುಷ

ಪೊಲೀಸರು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮನೆ
 ಮನೆಗಳನ್ನು ಜಪ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.
 ಜನ ಹೆದರಿಕೊಂಡು, ತಾವು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದ್ದ ‘ಅಮೂಲ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು’
 ಕತ್ತಲಾದ ನಂತರ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಬೀದಿಗೆಸೆಯತೊಡಗಿದರು. ಜನ
 ಕೋಟು-ಕಟ್ಟಿಗಳ ಕಿರಿಕಿರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹೆದರಿಕೊಂಡಿದ್ದರು ಎಂದರೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತದ
 ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಹ ಭಯದಿಂದ ಹೊರಗೆಸೆಯತೊಡಗಿದ್ದರು.
 ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರಾಯಿತು. ಆತ ಅಂಗಡಿಯೊಂದನ್ನು
 ದ್ವಂದ್ವಗೊಳಿಸುವಾಗ ಎರಡು ಮೂಟೆ ಸಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ. ಒಂದು
 ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಅವನು ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ಎರಡೂ ಮೂಟೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿರದ ಬಾವಿಯ
 ಬಳಿ ಎಳೆದು ತಂದ. ಮೊದಲ ಮೂಟೆಯನ್ನೇನೋ ಸರಾಗವಾಗಿ ಬಾವಿಗೆ ಎಸೆದ.

ಆದರೆ ಎರಡನೆಯ ಮೂಟೆಯನ್ನು ತಳ್ಳುವ ರಭಸದಲ್ಲಿ, ಮೂಟೆಯ ಜೊತೆ ಅವನೂ
 ಬಾವಿಯೊಳಗೆ ಬಿದ್ದ. ಅವನ ಬೊಬ್ಬೆ ಕೇಳಿ ನೆರೆಹೊರೆಯವರು ಗಡಬಡಿಸಿ ಎದ್ದು
 ಬಂದು ಹಗ್ಗ ಹಾಕಿ ಮೇಲೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಆದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಾಗ,
 ಇಬ್ಬರು ಬಾವಿಗೆ ಜಿಗಿದು ಅವನನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ತಂದರೂ ಅವನ ಜೀವ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ.
 ಮರು ದಿನ ಜನ ಬಾವಿಯ ನೀರನ್ನು ಸೇದಿ ಕುಡಿದಾಗ ನೀರು ಬಲು ಸಿಹಿಯಾಗಿತ್ತು.
 ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಜನ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿಟ್ಟು ಆ ಪವಾಡ ಪುರುಷನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು
 ಕೊಂಡಾಡಿದರು.

...

ಮಗುವಿಗೇನು ತಿಳಿಯುತ್ತೆ

ಬಂದೂಕಿನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಎಳೆದದ್ದೇ ಗುಂಡು ಮುಂಗೋಪದಿಂದ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿತು.
 ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ನಿಂತವನೊಬ್ಬ ಸದ್ದು ಮಾಡದೆ ನೆಲಕ್ಕೂರಗಿದ.
 ಎರಡನೆಯ ಸಾರಿ ಕುದುರೆಯನ್ನೆಳೆದಾಗ ಗುಂಡು ಗಾಳಿಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿ
 ಕೊಂಡು, ನೀರನ್ನು ಮಾರುವವನ ಆಡಿನ ಚರ್ಮದ ಚೀಲವನ್ನು ನುಗ್ಗಿತು. ಅವನು
 ಮುಖ ಕೆಳಗಾಗಿ ಬಿದ್ದ. ರಕ್ತ ನೀರಿನ ಜೊತೆ ಸೇರಿ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯತೊಡಗಿತು.
 ಮೂರನೆಯ ಗುಂಡು ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಹೂತುಕೊಂಡಿತು.
 ನಾಲ್ಕನೆಯದು ಮುದುಕಿಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿತು. ಆಕೆ ನೋವಿನಿಂದ
 ಚೀರಲೂ ಇಲ್ಲ.

ಐದು ಹಾಗೂ ಆರನೆಯ ಗುಂಡುಗಳು ಹುಸಿ ಹೋದವು. ಯಾರೂ
 ಸಾಯಲಿಲ್ಲ, ಯಾರಿಗೂ ಗಾಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಬಂದೂಕುಧಾರಿಗೆ ಮೈಪರಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಒಂದು ಮಗು
 ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಗುರಿ
 ಇಟ್ಟು.

ಅವನ ಜೊತೆಗಿದ್ದವನು ‘ಏಯ್! ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯ’ ಎಂದು
 ಅಪಸ್ವರವೆತ್ತಿದ.

‘ಯಾಕೆ ಏನಾಯ್ತು?’

‘ನಿನ್ನ ಬಂದೂಕಿನಲ್ಲಿ ಗುಂಡುಗಳು ಖಾಲಿಯಾಗಿವೆ’

‘ಸುಮ್ಮನಿರಯ್ಯ, ಆ ಮಗುವಿಗೇನು ತಿಳಿಯುತ್ತೆ.’

...

ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಲು

ಆ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ದೊಂಬಿ ಶುರುವಿಟ್ಟುಕೊಂಡಾಗ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಾಯಿತು; ಉಳಿದ ಕೆಲವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾಲು ಕಿತ್ತರು. ಒಬ್ಬ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೊಟ್ಟಿಗೆ ಮನೆಯ ಅಟ್ಟದಲ್ಲೇ ಅಡಗಿ ಕೂತ.

ಎರಡು ರಾತ್ರಿ ಇಬ್ಬರೂ ಜೀವ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕೂತರು. ಇನ್ನೂ ಎರಡು ರಾತ್ರಿ ಹಾಗೆಯೇ ಕಳೆಯಿತು. ಈಗ ಭಯ ಏನೋ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹಸಿವು ಚೋರಾಯ್ತು. ಹೀಗೆಯೇ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಕಳೆಯಿತು. ಇನ್ನು ಅವರಿಂದ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಬದುಕಿದ್ದರೂ ಒಂದೇ ಸತ್ತರೂ ಒಂದೇ ಎಂದುಕೊಂಡು ಅವರು ಹೊರಬಂದರು.

ಅವರ ಮನೆಯನ್ನು ಈಗ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಕೂತವರ ಹತ್ತಿರ ಅವರ ಅಂಗಲಾಚಿದರು 'ನಮ್ಮನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಡು.'

'ನಮ್ಮ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲುವುದು ನಿಷಿದ್ಧ' - ಮನೆಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದವರು ಚೈನರಾಗಿದ್ದರು. ಅಹಿಂಸೆ ಚೈನಧರ್ಮದ ಪ್ರಧಾನ ತತ್ವ!

ಅವರು ಪರಸ್ಪರ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡು, ಆ ಗಂಡಹೆಂಡಿರನ್ನು ಪಕ್ಕದ ಕೇರಿಯವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು - 'ಸೂಕ್ತಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಲು'.

•••

ಫಿಷ್ಟಿ ಫಿಷ್ಟಿ

ಇದ್ದದ್ದರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಮರದ ಪೆಠಾರಿಯನ್ನು ಅವನು ತನಗೆ ಎಂದು ನಿಕ್ಕಿ ಮಾಡಿದ; ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಲೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ, ಅಷ್ಟು ಭಾರವಾಗಿತ್ತು ಅದು.

ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಅವನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಅವನಿಗೆ ಲೂಟಿಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅವನು ಪೆಠಾರಿಯನ್ನು ಅವನ ಹೆಗಲಿಗೆ ಏರಿಸಿಕೊಂಡ.

ತನ್ನ ಬೆನ್ನಮೂಳೆ ಮುಂದೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಒಳಗೆ ಇರುವ ಗಂಟಿನ ಆಶೆ ಅವನನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿತು.

ಪೆಠಾರಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ನೋಡಿದವ ಸಣಕಲ ಆಸಾಮಿ. ಆದರೆ ಪೆಠಾರಿಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಯಜಮಾನಿಕೆ ಸಾಬೀತು ಮಾಡಲು ಅವರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕೈ ಇರಿಸಿಕೊಂಡೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಒಟ್ಟಿಗೆ ನಡೆದ.

ಅಂತೂ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದು ಯಾರೂ ನೋಡದ 'ಸುರಕ್ಷಿತ' ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಪೆಠಾರಿಯನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಹೊತ್ತು ತುಂದವ ಕೇಳಿದ 'ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪಾಲು ಎಷ್ಟು?'

'ಕಾಲು ಭಾಗ' ಎಂದು ಸಣಕಲ.

'ಅಷ್ಟೇಯಾ? ಅದು ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.'

'ಅದನ್ನು ಮೊದಲು ನೋಡಿದ್ದು ನಾನು.'

'ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹೊತ್ತು ತಂದದ್ದು ನಾನು.'

'ಆಯಿತು ಫಿಷ್ಟಿ ಫಿಷ್ಟಿ'

ಅವರ ನಡುವೆ ಒಪ್ಪಂದ ಕುದುರಿತು. ಪೆಠಾರಿಯನ್ನು ತೆರೆದರು. ಅದರ ಒಳಗಿನಿಂದ ಕತ್ತಿ ಹಿಡಿದವನೊಬ್ಬ ಎದ್ದು ಬಂದು, ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಪಾಲುದಾರರನ್ನು ಸಮಾ ನಾಲ್ಕು ಪಾಲು ಮಾಡಿದ.

•••

ಮೂರು ಸರಳ ಮಾತುಗಳು

ಮುಂಬಯಿಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಭವನ ಮತ್ತು ಜಿನ್ನಾ ಹಾಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಅತಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂತ್ರಿ ಇದೆ. ಜನ ಅದರಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚಿ ಹುಯ್ಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಎಲ್ಲ ಕಸ ತಂದು ಅಲ್ಲೇ ಸುರಿಯುತ್ತಾರೆ. ನೀವು ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಮೂಗಿಗೆ ಕರ್ಚೀಫ್ ಹಿಡಿಯದೆ ನಡೆಯುವುದೇ ಅಸಾಧ್ಯ, ಅಷ್ಟು ದುರ್ನಾಶ!

ಒಂದು ಸಲ ಅವನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ಅವಸರವಾಯಿತು; ಕರ್ಚೀಫ್ ಮೂಗಿಗೆ ಒತ್ತಿಕೊಂಡು ಮೂತ್ರಿಯ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ನೆಲದಲ್ಲಿ ನೀರು ಕೊಚ್ಚಿಗಟ್ಟಿತ್ತು. ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯರ ಮರ್ಮಾಂಗಗಳನ್ನು ಒರಟು ಒರಟಾಗಿ ಬಿಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಮಸಿಯಲ್ಲಿ ಗೀಚಿದ್ದ. 'ಪಾಕಿಸ್ತಾನವನ್ನು ಮುಸ್ಲಿಮರ... ಒಳಗೆ ಹೆಚ್ಚಿರಿ.' ಅವನಿಗೆ ರೋಸಿ ಹೋಯಿತು. ಮೂತ್ರಿಯಿಂದ ದಡಬಡಿಸಿ ಹೊರನಡೆದ.

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಭವನ, ಜಿನ್ನಾ ಹಾಲ್ ಎರಡೂ ಸರಕಾರದ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಮೂತ್ರಿಗೆ ಯಾರ ಅಂಕೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ತನ್ನ ದುರ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಬೀರುತ್ತಿತ್ತು. ಜನರ ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹಾಳುಮೂಳುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ತಂದು ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ದಿನ ಕಳೆಯಿತು. ಅವನಿಗೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಆ ಮೂತ್ರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದ ತುರ್ತು ಬಂದಿತು. ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಉಸಿರು ಗಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಹೋದ. ಮೂತ್ರಿ ಹಿಂದಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹೊಲಸಾಗಿತ್ತು. ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಸಂತಾನ ವೃದ್ಧಿಯ ಸಾಧನ ಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದವು. 'ಪಾಕಿಸ್ತಾನವನ್ನು

ಮುಸ್ಲಿಮರ... ಒಳಗೆ ಹೆಚ್ಚಿರಿ' ಎಂಬ ಬರಹದ ಕೆಳಗೆ ಯಾರೋ 'ಅಖಂಡ ಭಾರತವನ್ನು ಹಿಂದುಗಳ... ಒಳಗೆ ಹೆಚ್ಚಿರಿ' ಎಂದು ದಪ್ಪ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದರು. ಅವನಿಗೆ ಮೈಮೇಲೆಲ್ಲ ಆಸಿಡ್ ಚೆಲ್ಲಿದಂತಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಟಕಿತ್ತ.

ಇದಾದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ನಂತರ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಬೇಷರತ್ತಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿತು. ಜಿನ್ನಾ ಪಂಜಾಬ್ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸೋತ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಭವನ ಮತ್ತು ಜಿನ್ನಾ ಹಾಲ್ ಎರಡಕ್ಕೂ ಸೋಲೆಂಬುದಾಗಲಿ, ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮೂತ್ರಿಯು ಎಂದಿನಂತೆ ದುರ್ವಾಸನೆಯ ವಶದಲ್ಲಿತ್ತು. ಅದರ ಎದುರಿಗೆ ಇದ್ದ ಕಸದ ರಾಶಿ ಮಾತ್ರ ಇನ್ನಷ್ಟು ಬೆಳೆದಿತ್ತು.

ಅವನು ಮೂರನೆಯ ಸಲ ಮೂತ್ರಿಯ ಒಳಗೆ ಹೋದ. ಆದರೆ ಈ ಭಾರಿ ಮಾತ್ರ ದೇಹಬಾಧೆ ನೀಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಲ್ಲ —

ಅವನು ಮೂಗಿಗೆ ಕರ್ಚಿಫ್ ಒತ್ತಿ ಹಿಡಿದು, ಉಸಿರು ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮೂತ್ರಿಯ ಒಳಹೊಕ್ಕ. ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹುಳುಗಳು ಹರಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಮನುಷ್ಯರ ಮರ್ಮಾಂಗಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲು ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಜಾಗವೇ ಉಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ.

'ಪಾಕಿಸ್ತಾನವನ್ನು ಮುಸ್ಲಿಮರ... ಒಳಗೆ ಹೆಚ್ಚಿರಿ' ಮತ್ತು 'ಅಖಂಡ ಭಾರತವನ್ನು ಹಿಂದುಗಳ... ಒಳಗೆ ಹೆಚ್ಚಿರಿ' ಎಂಬ ಗೋಡೆಗೆ ಬರಹಗಳ ಅಕ್ಷರಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾಸಿ ಹೋಗಿದ್ದವು.

ಅವನು ಮೂತ್ರಿಯಿಂದ ಹೊರನಡೆದಾಗ ಈ ಎರಡೂ ಬರಹಗಳ ಕೆಳಗೆ ಮೂರನೆಯ ವಾಕ್ಯವೊಂದು ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮೂಡಿತ್ತು. 'ಭಾರತ ಮಾತೆಯನ್ನು ಹಿಂದು ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಎರಡೂ ಮತದವರ... ಒಳಗೆ ಹೆಚ್ಚಿರಿ.'

ಒಂದು ಕ್ಷಣ — ಒಂದೇ ಕ್ಷಣದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಶಬ್ದಗಳು ಮೂತ್ರಿಯ ದುರ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ತೊಲಗಿಸಿ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ನಸುಗಂಪನ್ನು ಹರಡಿದಂತೆ ಭಾಸ ವಾಯಿತು.

•••

ಮಾಂಟೋ ಎಂಬಾತ...

ಸಾದತ್ ಹಸನ್ ಮಾಂಟೋ

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ: ಬಿ.ಆರ್.ವಿ. ಐತಾಳ

ಇದು ಮಾಂಟೋ ತನ್ನ ಸಾವಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂಚೆ ಬರೆದಿರುವ ಸ್ವಂತ ಚಿತ್ರಣ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾಂಟೋತನದ ಜಾದುವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಇದುವರೆಗೆ ಮಾಂಟೋ ಬಗೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಲು ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾತ್ರ ಅವನ ಪರವಾಗಿವೆ, ಹೆಚ್ಚಿನವು ಅವನಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿವೆ. ಆ ಪುಟಗಟ್ಟಲೆ ಬರಹಗಳನ್ನು ಅವನೆದುರು ಬಿಡಿಸಿಟ್ಟರೆ, ಯಾರಿಗೂ ನಿರ್ಮಲ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆತನ ಕುರಿತಾಗಿ ಒಂದು ನಿಲುವನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ನಾನಿದನ್ನು ಬರೆಯತೊಡಗಿದಾಗ ಆತನ ಕುರಿತು ನನ್ನ ಸ್ಪಷ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟಕರವೆನ್ನುವುದು ನನಗೂ ಮನದಟ್ಟಾಗತೊಡಗಿದೆ. ನನಗೆ ಮಾಂಟೋನ ಬಗ್ಗೆ ಇತರರಿಗಿಂತ ತುಸು ಹೆಚ್ಚು ತಿಳಿಯುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಲಭ್ಯವಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದು ಅಷ್ಟೊಂದು ಕಷ್ಟವಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು. ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದಾದ ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿಯೇನೆಂದರೆ, ನಾನು ಆತನ ಪ್ರತಿರೂಪವೋ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವೋ ಆಗಿರುವುದು ನಿಜವಾದ ಕಾರಣ.

ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕುರಿತು ಈತನಕ ಬಂದಿರುವ ಬರವಣಿಗೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ನನ್ನದೇನೂ ತಕರಾರಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅವು ಯಾವುವೂ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಬಲ್ಲೆ, ಹಾಗೆಂದು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಕೆಲವರು ಅವನನ್ನು ದೆವ್ವವೆಂದು ಜರೆದರೆ, ಕೆಲವರು ಬೋಳುತಲೆಯ ದೇವದೂತನೆಂದು ಹೊಗಳುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ವಿಷಯ ಮೊದಲಿಗೇ ತಿಳಿಸಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ — ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆತ ಏನನ್ನೂ ಕೇಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ; ನನಗೆ ಫಕ್ರನ್ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದಂತೆ, ಇದೀಗ ಅವನ ಕುಡಿತದ ಸಮಯ. ಸಂಜೆ ಆರರ ನಂತರ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕುಡಿಯತೊಡಗುವುದು ಅವನ ದೈನಂದಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಸಹಜ ನಡೆಯಾಗಿದೆ.

ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಜೊತೆಯಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದವು, ಬಹುಶಃ ಜೊತೆಯಾಗಿಯೇ ಸಾಯುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೂ ಹೇಳಬಹುದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ — ಸಾದತ್ ಹಸನ್

ಸಾಯಬಹುದು; ಆದರೆ ಮಾಂಟೋ ಸಾಯಲಾರ. ಯಾವತ್ತೂ ನಮ್ಮ ಗೆಳೆತನ ಚೆನ್ನಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಬಯಸುವುದರಿಂದ ಇಂತಹ ಒಂದು ಯೋಚನೆ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಆತಂಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ, ಅವನು ಸತ್ತು ನಾನು ಉಳಿಯುತ್ತೇನೆ ಎಂದಾದರೆ, ಕೋಳಿಮೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನ ಬಿಳಿ-ಹಳದಿ ಲೋಳೆಯೆಲ್ಲ ಖಾಲಿಯಾಗಿ ಹೊರಗಿನ ಚಿಪ್ಪು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ ಅಷ್ಟೆ.

ನಾನು ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನನ್ನ ಇಡೀ ಜೀವಮಾನದಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಮಾಂಟೋನಂತಹ 'ಒಂದರಲ್ಲಿ ಎರಡು' ಅಥವಾ 'ಎರಡೊಂದು' ಎಂಬಂತಹ ಭೇದಾಭೇದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನಾನು ಕಂಡದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಪರಿಣಾಮದಲ್ಲಿ ಮೂರು! ತ್ರಿಮಾನಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಆತ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲ; ಆದರೆ ನನ್ನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಅವನ ಕಲ್ಪನೆಯ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಕಾರ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ತುಂಬಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲ ಓದುಗರು ಮಾತ್ರ ಈ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಬಲ್ಲರೆಂದು ನಾ ಬಲ್ಲೆ.

ನಾಬಿಬ್ಬರೂ ೧೯೧೨ರ ಮೇ ೧೧ರಂದು ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಇಳಿದುಬಂದೆವು. ಹುಟ್ಟಿದಾರಭ್ಯ ನಾನಾತನನ್ನು ಬಲ್ಲೆನಾದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಎಂತಹ ಸಂಕೋಚ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯವನೆಂದು ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದೆ. ಅವನು ಯಾವತ್ತೂ ಆಮೆಯಂತೆ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿ ಇರಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆಮೆ ಒಮ್ಮೆ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ಚಿಪ್ಪಿನೊಳಗಡೆ ತೂಸಿಕೊಂಡರೆ ಮತ್ತೆ ಅದನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬರವಾಡುವುದು ಬಹು ಪ್ರಯಾಸದ ಕೆಲಸ. ಹಾಗೆಯೇ ಅವನನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಕೂಡ. ನಾನೋ, ಅವನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವೇ ಆದುದರಿಂದ, ಅವನಲ್ಲ ಆಟಮಾಟ ಗುಟ್ಟುರಟ್ಟು ತಿಳಿದು ಅವಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ ಕಟ್ಟಬಲ್ಲೆ.

ಕತೆಗಾರನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಟಾದ ಈ ಕತೆ ಯಾರೆಂದು ನಾನೀಗ ನಿಮಗೆ ಹೇಳಬೇಕು. ವಿಮರ್ಶಕರೇನೋ ಉದ್ವಾನುದ್ದ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆತನ ಕುರಿತಾದ ಪಾಂಡಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಲೇಖನಗಳು ಅವರವರ ಜ್ಞಾನದ ಅಗಾಧತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ತುಂಬಾ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಶೋಪನ್‌ಹೋವರ್, ಫ್ರಾಯ್ಡ್, ಹೆಗೆಲ್, ನೀಷೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಇತ್ಯಾದ್ಯರ ವಿಪುಲ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು, ಹೋಲಿಕೆಗಳು ಮೇಲಿನ ಮಾತನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲ ವಾಸ್ತವಕ್ಕಿಂತ ಮೈಲುಗಟ್ಟಲೆ ದೂರದಲ್ಲಿವೆ ಎನ್ನದೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ.

ಮಾಂಟೋನ ಸಣ್ಣಕತೆಗಳು ಎರಡು ಸಂಗತಿಗಳ ನಡುವಣ ಸಂಘರ್ಷದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವುಗಳು. ಅವನ ತಂದೆ ಕಡು ಒರಟ ಒಡ್ಡನಾಗಿದ್ದ,

ತಾಯಿ ತುಂಬಾ ಮೃದು ಹೃದಯದ ಹೆಣ್ಣಾಗಿದ್ದಳು. ಈ ಎರಡು ಕಲ್ಲರೆಗಳ ನಡುವೆ ಬೀಸಿದ ಗೋಧಿಕಾಳು ಎಂತಹ ಹಿಟ್ಟಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿರಬಹುದೆಂದು ನೀವು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಆತನ ಶಾಲೆಯ ದಿನಗಳನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣುಹಾಯಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು. ಅವನು ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ಕೊಳಕನೂ ಆಗಿದ್ದ. ಅಂದು ಮೂರುವರೆ ಅಡಿ ಎತ್ತರವೂ ಇಲ್ಲದ ಕುಳ್ಳನಾಗಿದ್ದ. ಅವನಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯರಾಗಿದ್ದ ಮೂವರು ಅಣ್ಣಂದಿರು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊನೆಯ ಮಗನಾದ ಇವನು ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದ. ತನ್ನ ಅಣ್ಣಂದಿರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡುವ ಬಯಕೆಯಿದ್ದರೂ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಂತರ ಆ ಅಣ್ಣಂದಿರು ಕಿರಿಯನಿಗೆ ತಾವು ಅಣ್ಣಂದಿರಾಗಿಯೇ ನಡೆದುಕೊಂಡರು. ಇವನು ದೊಡ್ಡ ಬರಹಗಾರನೆಂದು ಹೆಸರು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆಯೇ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರ ಸಂಬಂಧ ಎಂದರೆ ಹೀಗೆಂದು ಹೀಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಅವನು ತಿಳಿದದ್ದಿರಬಹುದು.

ಈಗ ಅವನ ಬರವಣಿಗೆಯ ಬಗೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತನಾಡಬಹುದು. ಅವನೊಬ್ಬ ಮೊದಲನೇ ದರ್ಜೆಯ ಮೋಸಗಾರ. ಅವನ ಮೊದಲ ಕತೆಯ ಹೆಸರು 'ತಮಾಷಾ' ಎಂದು. ಅದು ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾ ಬಾಗ್‌ನ ದುರಂತವನ್ನು ಕುರಿತ ಕತೆಯಾಗಿತ್ತು. ಪೋಲಿಸರಿಂದ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಡುವ ಭಯ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅದನ್ನವನು ತನ್ನ ನಿಜ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸದೆ ಹುಸಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ.

ಆತ ಅವಿರತ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ತಾನು ಎಣಿಸಿದ್ದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಹೆಣಗುವ ಕಷ್ಟಜೀವಿಯಾಗಿದ್ದ. ಪ್ರವೇಶ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡುಬಾರಿ ಅನುತ್ತೀರ್ಣನಾದರೂ ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಗಿಸಿದ. ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ತನ್ನ ಉತ್ಕಟ ಹಂಬಲವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡ. ಆದರೂ ಉರ್ದು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಫೇಲಾಗಿದ್ದ. ಉರ್ದು ಕಲಿಯದೆಯೇ ಆ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಏನೇನೂ ತಿಳಿಯದೆಯೇ ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕತೆಗಾರನಾಗಿ ಬೆಳೆದ. ಇದನ್ನು ನೆನೆದಾಗ ನನಗೆ ನಗು ಮತ್ತು ಅಚ್ಚರಿ. ಬಲೆ ಹಿಡಿದು ಬಣ್ಣದ ಚಿಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವಂತೆಯೇ ಆತ ಶಬ್ದಗಳ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ಶಬ್ದ-ಚಿಟ್ಟೆಗಳು ಸದಾ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಅವನ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಚೆಂದದ ಶಬ್ದಪುಂಜಗಳ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೆ, ಅವನು ಎಂತಹ ಸಮಚಿತ್ತದಿಂದ ಬೆತ್ತ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದರೆ ಅದು ಅವನ ಕತ್ತಿನ ಸುತ್ತಲೇ ತಿರುಗಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವನು ಬೆತ್ತ ಬೀಸುವ ವಿಧಾನ ನಾಡಾಡಿಗಳ ಒರಟು ಹೊಡೆತವಾಗಿರದೆ

ಬಹು ನಾಜೂಕಿನದಾಗಿತ್ತು. ಅವನೊಬ್ಬ ಹುಟ್ಟು ಕಲೆಗಾರ; ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಕಲಾತ್ಮಕತೆಯ ಎಲ್ಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನವಿರು ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ನಾವಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಆತ ನೇರದಾರಿಯ ಪಯಣಿಗನಲ್ಲ, ಬಿಗುವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ ತಂತಿ ಮೇಲಿನ ನಡಿಗೆಯವ. ಯಾವುದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆತ ಬಿದ್ದುಬಿಡಬಹುದೆಂದು ಜನರು ಎಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಇದುವರೆಗೆ ಅವನು ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ಆತ ಬೀಳಬಹುದು, ಮತ್ತೆ ಮೇಲೇಳದಂತೆ ಅಡಿಮೊಗವಾಗಿ ಬೀಳಬಹುದು. ಆದರೆ, ಹಾಗೆ ಬಿದ್ದು ಸಾಯುತ್ತಿರುವಾಗಲೂ, ಅಂತಹ ಒಂದು ಪತನವು ತರಬಲ್ಲಂತಹ ನಿರಾಸೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತಾನು ಹೀಗೆ ವಿರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಜನರಿಗೆ ಆತ ಕೂಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ.

ನೀನೊಬ್ಬ ಮೊದಲ ದರ್ಜೆಯ ಮೋಸಗಾರನೆಂದು ಹಲವು ಬಾರಿ ಅವನಿಗೆ ನೇರವಾಗಿಯೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕ ಪುರಾವೆಯೆಂದರೆ, ಬರೆಯಲಿರುವ ಕತೆಗಳ ಕುರಿತು ತಾನೇನೂ ಯೋಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಬದಲು, ಆ ಕತೆಗಳೇ ತನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಅವನ ಹೇಳಿಕೆ. ಅದೂ ಒಂದು ಮೋಸವೇ. ನಾನು ತಿಳಿದಂತೆ, ಕತೆ ಬರೆಯಲು ಕುಳಿತಾಗ ಅವನು ಮೊಟ್ಟೆಯಿಡಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಹವಣಿಸುವ ಕೋಳಿಯಂತಿರುತ್ತಾನೆ. ಒಂದೇ ಒಂದು ವ್ಯತ್ಯಾಸವೆಂದರೆ, ಆತ ಮೊಟ್ಟೆಯಿಡುವುದು ಅಡಗಿ ಕುಳಿತಲ್ಲ, ಎಲ್ಲರದಿರು ಬಟಾಬಯಲಿನಲ್ಲಿ. ಅವನ ಮೂವರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಿತರು ಎಷ್ಟೇ ಗಲಾಟೆ ಗದ್ದಲ ನಡೆಸಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲೆತ್ತಿ ಕುಳಿತು ಕಾವು ಕೊಡುತ್ತ ಆತ ತನ್ನ ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೆತ್ತು ಉರುಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ; ಅವು ಕತೆಗಳಾಗಿ ಈಚೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನ ಈ ಹವ್ಯಾಸದಿಂದ ರೋಸಿಹೋದ ಹೆಂಡತಿ ಕತೆ ಬರೆಯುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯಾವುದಾದರೂ ಅಂಗಡಿ ತೆರೆಯುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ, ಯಾವುದೇ ಕಿರಾಣಿ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಜನರಲ್ ಸ್ಟೋರುಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಪೇರಿಸಿ ಇಡಲಾಗದಷ್ಟು ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಆತ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಯಾವತ್ತಾದರೂ ತಾನೊಂದು ಅಂಗಡಿಯನ್ನು ತೆರೆದುಬಿಟ್ಟರೆ ತನ್ನೊಳಗಿನ ಚಿಂತನೆಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೆಲ್ಲ ಶೀತಲೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವಬ್ಧವಾಗಿ ತಣ್ಣಗಾಗಿ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಉಳಿಯುವ ವಸ್ತುವಾಗಬಹುದು ಎಂದವನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ನಾನು ಈ ಲೇಖನ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಇದರಿಂದ ಕಿರುಕುಳವಾಗಿ ಮಾಂಟೋ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ರೇಗಬಹುದು ಎಂದೂ ಅನ್ನಿಸಿದೆ. ಅವನ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಬಹುದು, ರೇಗಾಟವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಹಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ರೇಗಿದಾಗ ಅವನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದೆವ್ವವೇ. ಅದೂ ಕೆಲವೇ ಕ್ಷಣಗಳ ಕಾಲ ಮಾತ್ರ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾವು

ಬಚಾವು. ಹೀಗೆ ದೇವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಕತೆಯನ್ನು ಬರೆಯಲು ತೊಡಗಿದನೆಂದರೆ ಏನೋ ಗಲಿಬಿಲಿ ಏಕೋ ಗೊಂದಲ, ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಂಪಾಟ ಮಾಡಲು ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ನಾನವನ ಪ್ರತಿರೋಧವಾದುದರಿಂದ ಅದರ ಗುಟ್ಟು, ಕಾರಣ ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತು. ಅದೊಂದು ಮೋಸದಾಟವೆಂಬುದೂ ಗೊತ್ತು. ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಕತೆಗಳು ತನ್ನ ಕಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕಾದು ಕುಳಿತಿರುತ್ತವೆಂದೂ ಬರೆಯುವ ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಅವುಗಳ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತೇನೆಂದೂ ಬರೆಯಲು ಕುಳಿತಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವು ಎದುರಿಗೆ ಬರದೆ ಕೈಕೊಡುತ್ತವೆಂದೂ ಅವನೇ ಒಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಮುಂಚಾನೆ ಐದು ಗಂಟೆಗೆ ಎದ್ದು ಯಾವುದಾದರೂ ಕತೆಯನ್ನು ಹೆಣೆಯಲು ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ತಡಕಾಡುವುದು ಅವನ ಯಾವತ್ತಿನ ಅಭ್ಯಾಸ. ಆದರೆ ಅದು ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಕೂಡಲೇ ಸ್ನಾನದ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೀರು ಹೊಯ್ದುಕೊಂಡು ಕಾದ ಉದ್ದಿಗ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ತಂಪಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಯೋಚನೆಗೆ ಅಣಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅದೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದಾಗ ವಿನಾಕಾರಣ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ವಾಗ್ವಾದಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಅದೂ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲವೆನಿಸಿ ದೊಡನೆಯೆ ವೀಳ್ಯದೆಲೆ ತರಲು ಬೀದಿಗಳಿಗಿಡು ನಡೆದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ತಾಂಬೂಲ ರೆಡಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತಾಗ ಇನ್ನೂ ಕತೆಯ ಹೊಳಹು ಸಿಗದಾಗಲೂ ಏನೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಸ್ಥನಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ಅಂತೂ ಕೊನೆಗೆ, ಇವೆಲ್ಲದರ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸುವಂತೆ, ತನ್ನ ಪನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹಾಳೆಯ ಮೇಲುತುದಿಯಲ್ಲಿ ೭೮೬ ಎಂಬ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಏನು ತೋಚುವುದೋ ಅದನ್ನು ಗೀಚುತ್ತಿದ್ದ. ಅದು ಅಂದಿನ ಕತೆಯ ಪ್ರಾರಂಭವೆಂದುವಾಗಿ ಕತೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.

‘ಬಾಬು ಗೋಪಿನಾಥ್’, ‘ತೋಬಾ ತೇಕ್ ಸಿಂಗ್’, ‘ಹಟಾಕ್’, ‘ಮಮ್ಮಿ’, ‘ಮೊರ್ರಾಯಿಲ್’ ಮುಂತಾದ ಕತೆಗಳು ಈ ಬಗೆಯ ಮೋಸದಾಟದ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದವುಗಳು.

ಜನರು ಆತನನ್ನು ಒಬ್ಬ ಅಧಾರ್ಮಿಕನೆಂದೂ ಅಶ್ಲೀಲ ಬರಹಗಾರನೆಂದೂ ಪರಿಗಣಿಸುವುದು ವಿಚಿತ್ರ ಸಂಗತಿ. ಅವನನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರಿಸಬಹುದಾದರೂ ಅದೇ ಪೂರ್ಣಸತ್ಯವಲ್ಲ. ಅವನು ಗಟ್ಟಿಯಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೇ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ; ಅಗತ್ಯವೆನಿಸಿದರೆ ಅಹಿತವಾದ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಏನನ್ನೇ ಬರೆಯಲಿ, ಬರೆಯುವ ಮೊದಲು ‘ಬಿಸ್ಕಿಲ್ಲಾ’ ಅಥವಾ ‘ದೇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೇನೆ’ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಕೊಡುವ ‘೭೮೬’ ಎಂಬ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದಲೇ ತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಾಕ್ಷಿ. ದೇವರನ್ನು

ನಂಬದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬರೆಯುವ ಹಾಳೆಯ ಮೇಲೆ ನಂಬುವವನಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ಅದೀಗ ಪೇಪರ್-ಮಾಂಟೋ. ಬಾದಾಮಿ ತೆಳುವಿನ ಪೇಪರುಹಾಳೆಯಂತಹ ನವಿರು ತೋಲನ್ನು ಉಗುರಿನಿಂದ ಕೀರಿ ಗಾಯಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಅವನಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಧ್ಯತೆಯೂ ಇದೆ - ಯಾವುದೇ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಲಾಕೆಯೂ ಒಡೆದು ಛಿದ್ರಗೊಳಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿ ಆತ.

ಈಗ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷಣಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಂಟೋನ ವಿಶೇಷ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಕಿರುಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅವನೊಬ್ಬ ಕಳ್ಳ, ಸುಳ್ಳ, ವಂಚಕ, ಮೋಸಗಾರ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮುಂಚೂಣಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ನಿಂತು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯಸಾಧಕ. ಹೆಂಡತಿಯ ಮುಗ್ಧತೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಆಕೆ ಆಪತ್ಕಾಲಕ್ಕೆಂದು ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಟ್ಟಿರುವ ಹಣವನ್ನು ಲಪಟಾಯಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ, ತಾನೇ ಅವಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹಣವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಉಪಾಯದಿಂದ ಎತ್ತಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಮರುದಿನ ಮತ್ತೇನೋ ಕಳುವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಕೆಗೆ ಹಣದ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಕಂಡುಬಂದರೆ ಅದರ ಹೊಣೆಯೆಲ್ಲ ಸಲೀಸಾಗಿ ಪಾಪದ ಸೇವಕರ ಮೇಲೆ ಚಾರಿಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಾಂಟೋ ಹೇಳುವುದು ನಿಜವಾದ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಒಕ್ಕೊರಲಿನಿಂದ ಹೇಳಿದರೂ ನಾನು ಮಾತ್ರ ಆ ಸತ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧನಿಲ್ಲ. ಅವನೊಬ್ಬ ಮೊದಲ ದರ್ಜೆಯ ಸುಳ್ಳುಗಾರ. ಮಾಂಟೋನ ವಿಶೇಷ ಸ್ವರ್ಶದಿಂದ ಕಳೆಗಟ್ಟಿರುವ ಅವನ ಆ ಸುಳ್ಳುಗಳು, ಮೊದಲಿಗೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅವನು ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೇಳುವ ಸತ್ಯಸಂಗತಿಗಳೆಲ್ಲ ಕಟ್ಟುಕಂತೆಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮ ಸಾಧಿಸಿದ ನಂತರವಷ್ಟೇ! ಅವನ ಸುಳ್ಳುಗಳಿಗೊಂದು ನಿಕರ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರವಿದೆ. ಆದರೆ, ಅವನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಅವನ ಸುಳ್ಳುಗಳ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾದರೂ, ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನ ಬಿರಿದ ಕೆನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ಕೃತಕವಾಗಿ ಮೂಡಿಸಿಕೊಂಡ ಹುಸಿ ಸೌಂದರ್ಯದ ಕುಳಿಯಂತೆ ಅವರಿಗದು ಮೋಹಕವೇ ಆಗಿರುವುದು ವಿಶೇಷ.

ಅವನು ಮಾರ್ಕ್ಸನನ್ನಾಗಲೀ ಫ್ರಾಯ್ಡ್‌ನನ್ನಾಗಲೀ ಓದಿದವನಲ್ಲ; ಹೆಗಲ್ ಮತ್ತು ಹೆವೆಲೋಕ್ ಇಲ್ಲಿಸಾರ್ ಹೆಸರು ಮಾತ್ರ ಕೇಳಿಬಲ್ಲ. ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅವನೊಬ್ಬ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥನೇ ಸರಿ. ಇವರೆಲ್ಲರಿಂದ ಅವನು ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳುವ ವಿಮರ್ಶಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಮಾಷೆಯನ್ನೆ ಬೇರೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಂಟೋ ಯಾರಿಂದಲೂ ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿಲ್ಲ. ಆತನೇ ಹೇಳುವಂತೆ ಬೀದಿಬದಿಯ ಭಿಕಾರಿಗಳು ಮೂರ್ಖರು ಶತದಡ್ಡರು ಅವನ ನಿಜದ ಗುರುಗಳು.

ಯಾರಿಗೂ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ಜನರು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆಯೇ ಮಾಡಬೇಕಾದುದನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಾನಾಗಿಯೇ ತಿಳಿದು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತ ಅವನು ಎಲ್ಲರ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗಿಂತ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಆಚಿ ದಾಟಿಕೊಂಡನು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಆತ ಅಸಂಬದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದ, ನಾನೂ ಅಷ್ಟೇ ನಕ್ಕು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಶ್ಲೀಲತೆಯ ಆರೋಪದಿಂದ ಹಲವು ಬಾರಿ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಮಾಂಟೋ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಒಬ್ಬ ಸಬ್ಬ ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತಿನ ಹಾಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಲಿಬಲಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ನಾನು ಬಹು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಘೋಷಿಸಿ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಅವನು ತನ್ನನ್ನೇ ತಾನು ಧೂಳಿಪಟ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಗೊಂದಲ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ರೇಗಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಎಂದೂ ಸೇರಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

***

ಮಾಂಟೋ ತನ್ನ ಗೋರಿಯ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಲೆಂದು ತನಗೆ ತಾನೇ ಬರೆದುಕೊಂಡ ಚರಮಶ್ಲೋಕ ಹೀಗಿದೆ:

‘ಇಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದವನು ಸಾದತ್ ಹಸನ್ ಮಾಂಟೋ. ಅವನೊಡನೆ ಕತೆಗಾರಿಕೆಯ ಎಲ್ಲ ಕಲೆಗಳೂ ರಹಸ್ಯಗಳೂ ಸಮಾಧಿಹೊಂದಿವೆ... ದೇವರು ಮತ್ತು ತಾನು - ಈ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕತೆಗಾರರು ಎಂಬ ಅಚ್ಚರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವನಿಲ್ಲಿ ಟನ್ನುಗಟ್ಟಲೆ ಮಣ್ಣಿನಡಿ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ.’

***

ನೀನಾಸಮ್ ಕಿರುವರದಿಗಳು:

ನೀನಾಸಮ್ ರಂಗಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರವು ಇದೇ ಜುಲೈ ೧೫ಕ್ಕೆ ೩೩ನೆಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷವನ್ನು ಆರಂಭ ಮಾಡಿತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಈ ಸಾಲಿನ ಮೊದಲ ನಾಟಕ - ಎಂ.ಎಲ್. ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್‌ಗೌಡರ ‘ಸೀತಾ ಸ್ವಯಂವರ’ವನ್ನು ಮಂಜುನಾಥ ಎಲ್. ಬಡಿಗೇರ ಅವರು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದರು; ಆಗಸ್ಟ್ ೨೫ರಿಂದ ೨೮ರವರೆಗೆ ಈ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ನಡೆದವು.

ನೀನಾಸಮ್ ತಿರುಗಾಟ ೨೦೧೨, ತನ್ನ ಹೊಸ ತಿರುಗಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಎರಡು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸತೊಡಗಿದೆ - ೧. ವಿಗಡವಿಕ್ರಮರಾಯ, ನಿರ್ದೇಶನ: ಮಂಜುಕೊಡಗು; ಮತ್ತು ೨. ಮುಕ್ಯಾಂ ಪೋಸ್ಟ್ ಬೊಂಬಿಲ್‌ವಾಡಿ, ನಿರ್ದೇಶನ: ಓಂಕಾರ್ ಕೆ.ಆರ್. ಅಕ್ಕೋಬರಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಪ್ರಯೋಗ ಕಂಡು ಬಳಿಕ ಇವು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಸುತ್ತಾಡಲಿವೆ.

ಮಾತುಕತೆ ೧೦೩

ನೀನಾಸಮ್ ಹೆಗ್ಗೋಡು (ಸಾಗರ) ಕರ್ನಾಟಕ ೫೨೨ ೪೧೨

ದೂರವಾಣಿ: ೦೮೧೮೩-೨೬೫೬೪೬

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಸಾರದ ತ್ರೈ ಮಾಸಿಕ ಸಂಪರ್ಕಪತ್ರ

(ಫೆಬ್ರವರಿ-ಮೇ-ಆಗಸ್ಟ್-ನವೆಂಬರ್)

ಸಂಪಾದಕ: ಬಿ.ಆರ್. ವೆಂಕಟರಮಣ ಐತಾಳ

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ: ಟಿ.ಪಿ.ಅಶೋಕ, ಜಶವಂತ ಚಾಧವ್

ವಾರ್ಷಿಕ ವರ್ಗಣಿ: ಎಂಬತ್ತು ರೂಪಾಯಿ

ಅಕ್ಷರ ಜೋಡಣೆ: ಅಕ್ಷರ ಗಣಕ, ಹೆಗ್ಗೋಡು, ಮುದ್ರಣ: ಸ್ಟಾರ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು

ಆಗಸ್ಟ್ ೨೦೧೨	ವರ್ಷ ಇಪ್ಪತ್ತಾರು	ಸಂಚಿಕೆಮೂರು
೧.	ಹರಿದ ಬೆಳುದಿಂಗಳು ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ.	ಪುಟ ೧
೨.	ಸಾದತ್ ಹಸನ್ ಮಾಂಟೋ ಟಿ.ಪಿ. ಅಶೋಕ	ಪುಟ ೬
೩.	ಟೋಬಾ ಟೇಕ್ ಸಿಂಗ್ -ಸಾದತ್ ಹಸನ್ ಮಾಂಟೋ; ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ: ಕೆ.ಎಸ್. ಪೂರ್ಣಿಮಾ	ಪುಟ ೧೩
೪.	ಮಾಂಟೋ ಕಂಡ ಹಿಂಸೆ: ಸಾದತ್ ಹಸನ್ ಮಾಂಟೋನ 'ವಿಭಜನೆ'ಯ ಶಬ್ದ ಚಿತ್ರಗಳು - ಅನುವಾದ : ಕೆ. ಫಣಿರಾಜ್ ಪುಟ ೨೨	
೫.	ಮಾಂಟೋ ಎಂಬಾತ... ಸಾದತ್ ಹಸನ್ ಮಾಂಟೋ; ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ: ಬಿ.ಆರ್.ವಿ. ಐತಾಳ	ಪುಟ ೩೪

MAATHUKATHE

Ninasam Quarterly Newsletter

Aug. 2012 (Year 26 Issue 3)

Published every February, May, August and November

Annual Subscription: Rs.80; For Private circulation

Ninasam, Heggodu (Sagara), Karnataka 577 417

www.ninasam.org

← second cover

Third cover →

ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ ಹೆಗ್ಗೋಡು (ಸಾಗರ) ಕರ್ನಾಟಕ - ೫೨೨ ೪೧೨ ಈಚಿನ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು	
ಆರಶತಮಾನದ ಅಲೆಬರಹಗಳು	
(ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಸಮಗ್ರ ಬರಹಗಳು)	₹ ೫೮೦
ಎತ್ತ ಹಾರಿದೆ ಹಂಸ (ನಾಟಕ - ರಘುನಂದನ)	₹ ೨೦
ಸ್ವರ್ಗಸಾಧನೆಯ ಉತ್ಕಟ ಬಯಕೆ: ಸಂದೇಹಿ ಮುಸ್ಲಿಮನ ಯಾತ್ರೆಗಳು	
(ಬಿಯಾವುದ್ದೀನ್ ಸರದಾರ್ - ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ: ಮಾಧವ ಚಿಪ್ಪಳಿ)	₹ ೨೩೦
ಸಂಗೀತ ಸಂವಾದ (ಭಾಸ್ಕರ ಚಂದಾವರ್ಕರ್ - ವೈದೇಹಿ)	₹ ೧೪೦
ಶಿಶಿರ ವಸಂತ (ಶೇಕ್ಸ್ಪಿಯರ್‌ನ 'ದಿ ವಿಂಟರ್ಸ್ ಟೇಲ್' ಅನುವಾದ)	
ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ.	₹ ೨೫
ಅಂತಃಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಬಂಧಗಳು - ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ.	₹ ೧೮೦
ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಚಾರ (ವಿಮರ್ಶೆಯ ಬರಹಗಳು - ಟಿ.ಪಿ. ಅಶೋಕ)	₹ ೨೬೦
ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರ್ ಅವರ ಎರಡು ನಾಟಕಗಳು (ಕೆಂಪು ಕಣಗಿಲೆ	
ಹಾಗೂ ರಾಜ ಮತ್ತು ರಾಣಿ ಅನುವಾದ) ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ	₹ ೧೦೦
ಯೆ:ಕಶ್ಚಿತ್ ಹುಳದ ಕಥೆ (ಎರಡು ಕಥನ ಕಾವ್ಯಗಳು)	
ಗ.ಸು. ಭಟ್ಟ ಬೆತ್ತಗೇರಿ	₹ ೫೦
ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ (ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ) ಅನು: ಆದ್ಯ ರಂಗಾಚಾರ್ಯ	₹ ೪೦೦
ರಂಗಪ್ರಯೋಗ (ರಂಗ ಅಭಿನಯ, ರಂಗತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು	
ರಂಗಸಿದ್ಧತೆಯ ಪರಿಚಯ) ಅಕ್ಷರ ಕೆ.ವಿ.	₹ ೨೧೦
ಹೊಸ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು	
ಅನುಕ್ತ (ದೃಶ್ಯಕಲೆಗಳ ರಸಗ್ರಹಣ ಕುರಿತ ಬರಹಗಳು -	
ರವಿಕುಮಾರ್ ಕಾಶಿ)	₹ ೩೨೫
ಕಣ್ಣೆಲೆ (ದೃಶ್ಯಕಲೆ ಕುರಿತ ಬರಹಗಳು - ರವಿಕುಮಾರ್ ಕಾಶಿ)	₹ ೧೧೫
ಹರಿವ ನೀರು (ಪ್ರಬಂಧಗಳು - ವೈದೇಹಿ)	₹ ೧೫೫
ಹುಡುಕಾಟವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸದಿರೋಣ (ಎಸ್. ಎನ್. ಬಾಲಗಂಗಾಧರ -	
ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ: ಜಿ.ಎಸ್. ಸದಾನಂದ)	₹ ೧೧೫
ಭಾರತೀಯ ದರ್ಶನಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷೆ (ಎಂ.ಎ. ಹೆಗಡೆ)	₹ ೧೧೫
ಕಾಲದಲೆಯ ಮೇಲೆ (ಕವನ ಸಂಕಲನ - ಕೆ.ಎಸ್. ಪೂರ್ಣಿಮಾ)	₹ ೬೦